

MONITORING VAN HET INBURGERINGSTRAJECT VOOR NIEUWKOMERS EN BUITENLANDSE PERSONEN

Evaluatieverslag 2025

Juni 2026

Centre Bruxellois d'Action Interculturelle (CBAI)

Auteurs:

Blanca Pérez Merle d'Aubigné, en François Rinschbergh en onder supervisie van Valeria Lucera.

Voor meer informatie:

Valeria Lucera (valeria.lucera@cbai.be)

Brussels Centrum voor Interculturele Actie (CBAI)

Stalingradlaan 24 – 1000 Brussel

Tel.: 02 289 70 50

infos@cbai.be

www.cbai.be

Om dit document te citeren:

Centre Bruxellois d'Action Interculturelle (2026).
Monitoring van het inburgeringstraject voor
nieuwkomers en buitenlandse personen in 2025.
Brussel: CBAI.

Cette publication est aussi disponible en français

DANKWOORD

Hierbij danken we alle actoren van het inburgeringstraject (onthaalkantoor, taalopleidingsoperatoren, partners), alsook de administratie van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) en de administratie van de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF). Dankzij hun beschikbaarheid en hun toelichting bij de praktische realiteit kunnen we dit systeem beter begrijpen.

Inhoudsopgave

DANKWOORD.....	3
1. INLEIDING.....	1
1.1 DOELSTELLING EN STRUCTUUR VAN HET VERSLAG	1
1.2 METHODOLOGIE: GEGEVENS, AANPAK EN BEPERKINGEN	1
2. CONTEXT VAN DE UITVOERING VAN HET INBURGERINGSTRAJECT	3
2.1 INSTITUTIONELE CONTEXT: DE GEVOLGEN VAN DE WETGEVENDE HERVORMINGEN.....	3
2.2 TERRITORIALE CONTEXT: IMMIGRATIE, VERBLIJVEN EN DOELGROEPEN	4
2.2.1 Internationale immigratie in het BHG.....	4
2.2.2 De eerste verblijfstitels in België.....	6
2.2.3 Doelgroepen van het inburgeringstraject.....	9
3. ORGANISATIE VAN HET SYSTEEM.....	12
3.1 DE EVOLUTIE VAN HET AANTAL INSCHRIJVINGEN (INSTROOM)	12
3.2 EVOLUTIE VAN DE STOCK ACTIEVE DOSSIERS	14
3.3 ALGEMENE SITUATIE: EEN VERZADIGD SYSTEEM	16
3.4 PERSONEEL EN WERKLAST	18
3.4.1 Onthaal: screening van de niet-prioritaire doelgroep.....	18
3.4.2 Wachtlijst: complexe logistiek	19
3.4.3 Opschortingen: een onzichtbare werklust.....	20
4. PROFIELEN VAN DE INGESCHREVEN GEBRUIKERS	21
4.1 NATIONALITEIT: REGIO'S EN LANDEN VAN HERKOMST	21
4.2 SOCIODEMOGRAFISCHE SITUATIE: GENDER, LEEFTIJD EN GEZINSSAMENSTELLING	22
4.2.1 Geslacht	22
4.2.2 Leeftijd.....	23
4.2.3 Gezinssamenstelling	23
4.3 SOCIOPROFESSIELE SITUATIE: INKOMEN EN HOOGSTE DIPLOMA'S	24
4.4 SOCIAAL-JURIDISCHE SITUATIE: VERBLIJFSTITEL EN -REDEKEN	27
4.5 RESIDENTIËLE GEOGRAFIE: GEMEENTEN VAN VERBLIJF	28
5. ACTIES VAN DE BAPA'S.....	30
5.1 ONTHAALPROGRAMMA	30
5.1.1 Sociale balans	30
5.1.2 Taalbalans.....	31
5.1.3 Informatie Rechten en Plichten	32
5.2 BESTANDELEN VAN HET AANBOD	33
5.2.1 Sociale begeleiding	33
5.2.2 Opleiding over burgerschap	35
5.2.3 De taalopleiding.....	37
5.3 EINDE VAN HET TRAJECT	39
5.3.1 Evolutie van de gerealiseerde trajecten.....	39
5.3.2 Duur van het inburgeringstraject	39
5.3.3 Onderbroken of niet-beëindigde inburgeringstrajecten.....	41
6. CONCLUSIE	42

1. INLEIDING

1.1 Doelstelling en structuur van het verslag

Zoals gedefinieerd door art. 82 van het Besluit van 2024 van de GGC bestaat het jaarlijkse **monitoringverslag** van het systeem ‘Inburgerings- en begeleidingstraject van nieuwkomers en buitenlandse personen’ uit een samenvatting van de administratieve gegevens die de BAPA’s genereren. Het is bedoeld om de concrete uitvoering van het systeem op te volgen.

Het bestaat uit vier delen. Het eerste schetst de territoriale context, dat zijn de migratie- en institutionele contexten, waarin het Franstalige inburgeringstraject in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kadert.

De daaropvolgende drie delen lichten de werking van de inburgeringstrajecten toe. Op basis van gestandaardiseerde kwantitatieve indicatoren moeten ze de evolutie van de werking ten aanzien van de vorige jaren aantonen. Op verzoek van de overheden onderscheiden we in die delen de categorie van gebruikers en het gender van de gebruikers wanneer dat relevant is. Die drie delen behandelen specifieke aspecten van het traject:

- Deel II: algemene organisatie van de onthaalkantoren (stock van actieve en opgeschorte dossiers, stroom toelatingen-inschrijvingen, personeel, enz.).
- Deel III: de doelgroepen van de inburgeringstrajecten (sociodemografische profielen).
- Deel IV: de acties van de BAPA's (opvolging van de activiteiten van het inburgeringstraject).

We sluiten het verslag af met de uitdagingen en de perspectieven van het inburgeringsbeleid voor de eerstvolgende jaren gelet op de voorgestelde cijfers.

1.2 Methodologie: gegevens, aanpak en beperkingen

Gegevensbronnen

De analyses in dit verslag steunen hoofdzakelijk op de exploitatie van de gegevens van ‘Application Primo-Arrivants’ (APA), het instrument dat de werknemers van de BAPA’s gebruiken om de dossiers van de gebruikers te beheren.¹ Het CBAI moet geaggregeerde cijfers voorleggen op basis van die databank, als input voor de activiteitenverslagen van de BAPA’s. Het verslag gebruikt de gegevens en methodologie die de BAPA’s krijgen om hun activiteitenverslagen te schrijven, voor dit verslag (uitlezing in januari 2026).

We hebben die hoofdbron aangevuld aan de hand van de activiteitenverslagen van de BAPA’s. Die bevatten immers zowel kwantitatieve (aanwezigheidsregisters), als kwalitatieve (getuigenissen op het terrein) gegevens die de gegevens van APA nuanceren en contextualiseren. Zo bevatten de aanwezigheidsregisters van de BAPA’s nauwkeurigere gegevens over het aanbod dan APA (modules RP en opleidingen over burgerschap).

¹ Sinds de inwerkingtreding van de verplichting om een traject te volgen (juni 2022) zijn er rechtstreekse uitwisselingen tussen APA en de applicatie BruWelcome, ontwikkeld door de GGC en beheerd door de gemeenten om de verplichte nieuwkomers op te volgen.

Tot slot komen de gegevens van de territoriale contextualisering (deel 1) van het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA) zowel van hun website voor de immigratiestromen als van een aanvraag voor nauwkeurigere gegevens voor het aantal nieuwkomers en buitenlandse personen, als van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS) en het Federaal Migratiecentrum (Myria).

Wetenschappelijke aanpak

Wat de aanpak betreft, worden de dossiers van de BAPA's, en ipso facto van de gebruikers, de activiteiten en de werklast van de onthaalkantoren op twee aanvullende manieren geteld, met name:

- Volgens een **stroomlogica**: het totale aantal dossiers dat gedurende een bepaalde periode (vaak een jaar) in het inburgeringstraject is ingeschreven (of afgesloten);
- Volgens een **stocklogica**: het totale aantal actieve dossiers op een bepaalde datum (vaak aan het einde of het begin van het jaar).

Hoewel bij deze monitoring beide benaderingen worden gehanteerd – de stromen om de ontwikkeling van de doelgroepen in de verschillende fasen van het traject te beoordelen en de stocks om de werkelijke werklast van de BAPA's te beoordelen – bepaalt de huidige wetgeving de subsidieregeling op basis van een stocklogica (het gemiddelde aantal actieve dossiers per dag van het jaar, ongeacht het jaar waarin de gebruiker is ingeschreven).

Om de realiteit van dat overheidsbeleid zo goed mogelijk weer te geven, hebben we bovendien besloten om in 2025 de terminologie te herzien die wordt gebruikt om de personen aan te duiden waarop het inburgeringstraject betrekking heeft. Sinds 2016, het jaar waarin dit beleid werd ingevoerd, gebruiken we de term 'begunstigden van het inburgeringstraject', vanwege het kosteloze en in theorie vrijwillige karakter² van het systeem. Wij zijn echter van mening dat die benaming de werkelijkheid niet meer volledig weergeeft. Voor een groot deel van de doelgroep is het inburgeringstraject namelijk inmiddels verplicht, op straffe van sancties. Wij geven daarom de voorkeur aan de term 'gebruikers', die volgens ons beter aansluit bij de context waarin de meerderheid van de personen die het inburgeringstraject volgen zich vandaag de dag bevindt.

Beperkingen

Tot slot is het belangrijk aan te stippen dat APA in de afgelopen twee jaar door bepaalde **technische problemen of disfuncties** werd getroffen ten gevolge van aanzienlijke wijzigingen³. Die bemoeilijken het gebruik van de gegevens en dwingen tot bepaalde methodologische keuzes, terwijl ze tevens verschillende beperkingen met zich meebrengen die uitgebreid zijn toegelicht in eerdere monitoringrapporten⁴.

² Vóór de invoering van de verplichting werd het inburgeringstraject al door andere systemen gebruikt als voorwaarde voor het behouden of verkrijgen van rechten (verlenging van de verblijfstitel, het verkrijgen van de nationaliteit, de OCMW's en het leefloon). Voor meer details, zie het onderzoeksrapport van het CBAI, „De impact van het inburgeringstraject op de vestiging van migranten in Brussel”, 2021, blz. 11-37.

³ Voor meer details, zie het onderzoeksrapport 2025 van het CBAI: „Het onthaalbeleid meten en opvolgen: analyse van de productie, het gebruik en de verspreiding van administratieve gegevens van het inburgeringstraject”, pp. 34-43.

⁴ CBAI (2025), Monitoringrapport 2024, p. 3 (<https://cbai-cracs.github.io/monitoring-2024/>)

! Methodologische opmerkingen

Door de verzadiging van het systeem **volstaan de toelatingscriteria die in 2024 van kracht waren op zich niet langer om de toegang tot het inburgeringstraject te garanderen**. Voortaan moet rekening worden gehouden met de **beschikbare capaciteit van de BAPA's om een gebruiker op te vangen**. In deze context verwijst de status 'ingeschreven' in APA, die voorheen overeenkwam met een daadwerkelijke inschrijving, nu naar personen die op een plaats wachten. Die status maakt het mogelijk die doelgroep te identificeren en hun anciënniteit op de wachtlijst in te schatten. Die evolutie kan leiden tot afwijkingen ten opzichte van de cijfers die in de Monitoring 2023 zijn gepubliceerd.

Bovendien is de definitie van een actief dossier in de ordonnantie niet meer aangepast aan de huidige realiteit van het systeem. In het kader van dit verslag wordt elk dossier dat niet op de wachtlijst staat, niet is afgesloten en niet is opgeschort als actief beschouwd. Er is echter een uitzondering voorzien voor opgeschorte dossiers van **nieuwkomers die een verlenging van de trajectduur genieten**. Die worden in dit verslag opgenomen in de gegevens over actieve dossiers.

2. CONTEXT VAN DE UITVOERING VAN HET INBURGERINGSTRAJECT

2.1 Institutionele context: de gevolgen van de wetgevende hervormingen

Het inburgeringstraject voor nieuwkomers wordt uitgevoerd door **drie door de GGC erkende verenigingen** (BAPA): **VIA** en **BAPA-BXL**, actief sinds 2016, alsook **Convivial**, erkend sinds 2020. Die operatoren zijn actief in **vijf vestigingen**, de activiteiten van VIA en Convivial zijn verdeeld over twee sites elk: VIA werkt in Schaarbeek en Molenbeek, terwijl Convivial optreedt in Vorst en, sinds begin 2024, in Anderlecht. De drie BAPA's beschikken momenteel over een erkenning van type IV (verwerkingscapaciteit van 2000 actieve dossiers).

Het wetgevende kader van de GGC definieert twee categorieën van doelpubliek:

1. **Nieuwkomers** (prioritair en niet vrijgesteld van de verplichting): alle buitenlandse personen die meerderjarig zijn en jonger dan 65 jaar, die afkomstig zijn uit een land buiten de EU27+ en niet voldoen aan één van de andere voorwaarden voor vrijstelling⁵, die minder dan drie jaar wettig in België verblijven en die met een verblijfstitel die meer dan drie maanden geldig is, zijn ingeschreven in het rijksregister van een gemeente van het BHG.
2. **Buitenlandse personen** (niet-prioritair of vrijgesteld van de verplichting): elke buitenlandse persoon die meerderjarig is, ingeschreven in het vreemdelingen- of bevolkingsregister van een gemeente van het tweetalige grondgebied van het BHG, een verblijfstitel heeft die meer dan drie maanden geldig is en niet verplicht is het inburgeringstraject te volgen.

⁵ De andere criteria zijn: de tijdelijke aard van het verblijf (minder dan een jaar), de functie van diplomaat, legaal en langdurig in een EU27+ land verblijven (en aan de inburgeringsvoorwaarden hebben voldaan), een huishouden vormen met een EU27+-onderdaan, de erkenning van een ziekte of een handicap, het bezit van een ander inburgeringsbewijs, een eerdere inschrijving in een andere gemeente/gewest waar men wordt vrijgesteld van het inburgeringstraject en de erkenning van een bewijs van studies die werden georganiseerd door één van de drie Belgische Gemeenschappen.

In 2025 **blijft verzadiging een realiteit voor alle operatoren**. Ter herinnering: die verzadiging is voornamelijk het gevolg van de wetshervormingen die in 2022 zijn aangenomen⁶. De twee historische BAPA's hebben hun maximale capaciteit al in december 2023 bereikt. Convivial heeft, ondanks de overgang naar categorie IV en de opening van een tweede vestiging, op zijn beurt in september 2024 een staat van verzadiging bereikt.

Deze verzadiging vertaalt zich in een voortdurende toename van het aantal prioritaire gebruikers dat wordt opgevangen, ten koste van niet-prioritaire buitenlandse personen, die vaker op de wachtlijst terechtkomen.

Het jaar 2025 werd ook gekenmerkt door verschillende operationele moeilijkheden als gevolg van technische disfuncties bij APA. Er werden ingrijpende IT-updates doorgevoerd, met name op het gebied van beveiliging, software en het verhelpen van bugs, die de stabiliteit en de dagelijkse werking van de beheertool van de BAPA's beïnvloedden, waardoor medewerkers soms in moeilijkheden kwamen⁷.

Ten slotte werd de Nationaliteitswet in juni 2025 gewijzigd, waardoor de registratievergoeding voor elke aanvraag van de Belgische nationaliteit werd verhoogd tot 1000 euro (indexeerbaar). Die aanzienlijke verhoging zal waarschijnlijk gevolgen hebben voor het gebruik van het inburgeringstraject door bepaalde niet-prioritaire buitenlandse personen, met name wanneer dit wordt overwogen met het oog op latere toegang tot de Belgische nationaliteit. In dit stadium is er nog geen kwantitatieve impact waarneembaar op de instroom. De BAPA's hebben echter melding gemaakt van een toename van de stress bij bepaalde doelgroepen, die hun inschrijving in het traject wilden versnellen vóór de verhoging van de kosten voor de nationaliteitsprocedures, terwijl het systeem al verzadigd was.

2.2 Territoriale context: immigratie, verblijven en doelgroepen

Het bicommunautaire inburgeringstraject voor nieuwkomers (COCOF) wordt uitgevoerd op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG). Sommige contextuele gegevens zijn echter alleen beschikbaar op nationaal niveau⁸, zoals gegevens over verblijfstitels en verzoeken voor internationale bescherming. De gegevens over internationale immigratiestromen en buitenlandse personen, waaronder de nieuwkomers, hebben dan weer betrekking op het BHG.

2.2.1 Internationale immigratie in het BHG

In 2025 blijven de in de voorgaande jaren waargenomen trends over het algemeen stabiel: buitenlandse personen vertegenwoordigen 37% van de gewestelijke bevolking in het BHG. Dat

⁶ Zie Institutionele context van het monitoringrapport van 2024, p. 5, CBAI (2025) en *"De verplichting in de context van de uitbreiding van de doelgroep van het onthaaltraject. Analyse van een overgang."* Onderzoeksrapport van 2024, CBAI.

⁷ Zie het onderzoeksrapport 2025 van het CBAI: *"Het onthaalbeleid meten en opvolgen: analyse van de productie, het gebruik en de verspreiding van administratieve gegevens van het inburgeringstraject"*

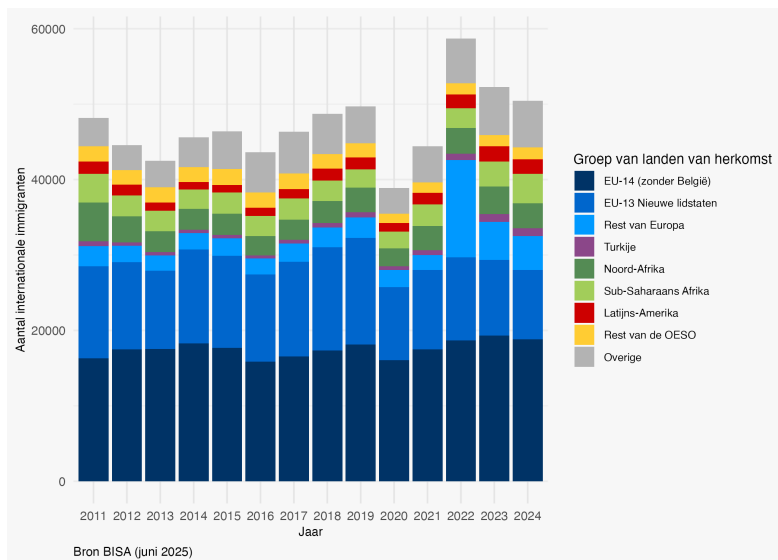
⁸ In het kader van deze monitoring vonden wij het niet nodig om specifiekere gegevens - op schaal van het BHG - te vragen. Het geval België illustreert immers in de eerste plaats de situatie in Brussel.

aandeel is veel hoger dan in de twee andere Belgische gewesten (elk 11%).⁹ Ook het aandeel van mensen in het BHG die in het buitenland geboren zijn, bedraagt 61%, tegenover 22% in Wallonië en 20% in Vlaanderen. 59% van die in het buitenland geboren personen, heeft nationaliteiten van buiten de zone EU-27 in het BHG en Vlaanderen, tegenover 45% in Wallonië. Dat aandeel is de voorbije 20 jaar gestaag toegenomen, wat wijst op de diversificatie van de immigratie, zowel wat de nationaliteiten als wat de redenen betreft (zie hieronder: verblijfstitels). De Franse nationaliteit is de belangrijkste buitenlandse nationaliteit in het BHG sinds 2005, goed voor ongeveer 5,7% van de totale bevolking van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 1er januari 2025 (71.597 personen). Daarna volgen de Roemenen (3,7%), de Italianen (2,9%) en vervolgens de Spanjaarden en Marokkanen (elk 2,6%).

De recente instroom van de buitenlandse bevolking in Brussel is aanzienlijk. Gemiddeld heeft het Gewest de afgelopen vijf jaar (2020-2024) jaarlijks ongeveer 49.000 mensen uit het buitenland opgevangen.

Van 2011 tot 2021 bedroeg de stroom eerste internationale instromers 40.000 tot 50.000 personen (*Figuur 1*), een volume dat gelijk is aan 5% van de gewestelijke bevolking (zonder rekening te houden met de uitstroom). In 2022 steeg die instroom met 24% en bereikte daarmee het hoogste niveau sinds 2011 (58.685 nieuwkomers). Die stijging is voornamelijk te wijten aan de hernieuwde internationale immigratie na de wereldwijde pandemie (2020-21), maar ook, en vooral, aan de massale komst in 2022 van Oekraïners die de oorlog ontvluchtten.

Hoewel de Oekraïense immigratie in 2024 blijft afnemen (de groep ‘Rest van Europa’ daalt met 11% ten opzichte van 2023), blijft de totale instroom van nieuwe immigranten hoger dan in 2011 (50.455 immigranten) en nadert tegelijkertijd de niveaus van 2019. Wat de (andere) nationaliteiten betreft: hoewel het aantal onderdanen van de nieuwe EU-lidstaten blijft dalen (-9%), vertegenwoordigen de EU-27-landen nog steeds meer dan de helft van de eerste binnenkomsten (55%). Er is een relatief aanzienlijke toename te zien van personen uit Turkije (+18%).

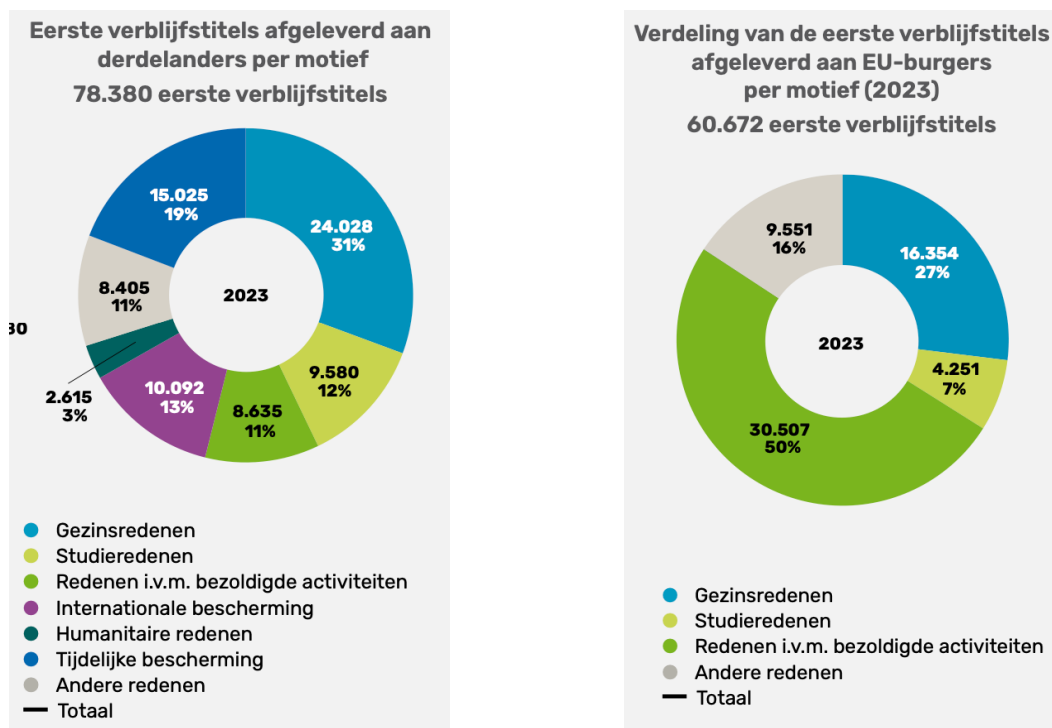
Figuur 1: Evolutie van de internationale immigratie in het BHG (2011-2024)

⁹ Volgens de gegevens van het BISA op 1 januari 2024. Hier wordt een buitenlandse persoon gedefinieerd als een persoon die niet de Belgische nationaliteit had op 1/01/2024, alle leeftijden samen.

2.2.2 De eerste verblijfstitels in België

De meest recente beschikbare gegevens van Myria over verblijfstitels hebben betrekking op het jaar 2023. In dat jaar werden 139.052 eerste verblijfstitels¹⁰ afgegeven, wat een daling betekent ten opzichte van het jaar 2022, dat gekenmerkt werd door een uitzonderlijk hoog niveau sinds 2010. Die daling is voornamelijk te verklaren door de afname van de instroom in verband met de oorlog tussen Oekraïne en de Russische Federatie. Het aantal eerste verblijfstitels dat aan Oekraïense onderdanen werd afgegeven, daalde daardoor met 71% ten opzichte van 2022, maar bleef niettemin een aanzienlijk aandeel uitmaken, voornamelijk in het kader van tijdelijke bescherming. Zo **werd voor het tweede jaar op rij een groter deel (56%) van de eerste verblijfstitels afgegeven aan onderdanen van derde landen**, namelijk 78.380 tegenover 60.672 voor Europese burgers.

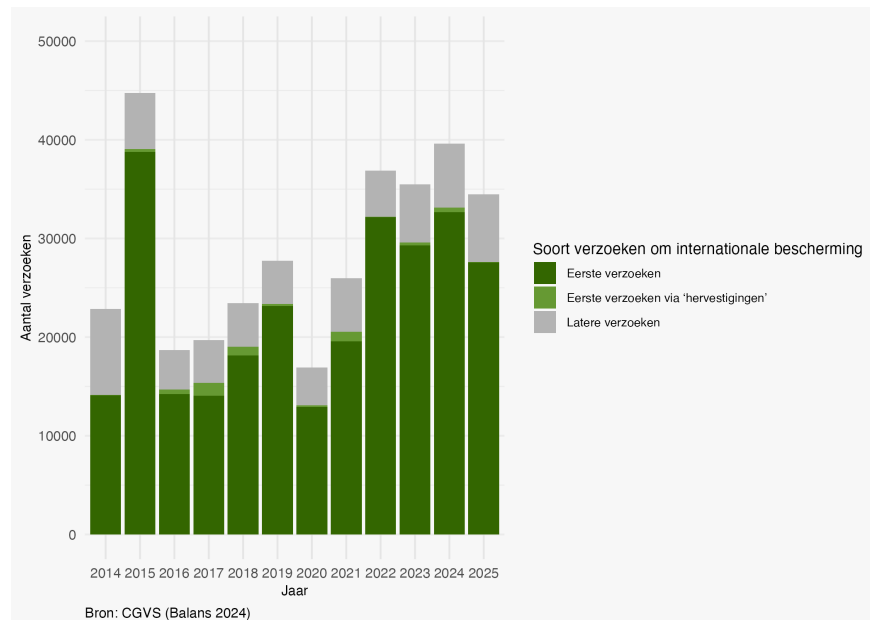
Wat de verblijfsredenen in 2023 betreft, werd de helft van de eerste verblijfstitels afgegeven aan EU-burgers om redenen die verband houden met een betaalde activiteit (50% - en 57% als we daar studies aan toevoegen). Bij onderdanen van derde landen zijn familiale redenen het meest voorkomend (31%), gevolgd door tijdelijke bescherming (19%), internationale bescherming (13%), studies (12%) en economische activiteiten (11%). Opvallend is dat het aantal eerste verblijfstitels in verband met internationale bescherming met 30% is gestegen en dat het aantal vergunningen om humanitaire of medische redenen met 88% is toegenomen. De overige categorieën blijven over het algemeen vrij stabiel.

Figuur 2: Redenen voor de afgifte van eerste verblijfstitels. Bron: Myria (2025)

¹⁰ Juridisch gezien zou het juist zijn om te spreken van verblijfskaarten en verblijfsdocumenten, aangezien er geen 'verblijfstitel' wordt afgegeven aan EU-burgers. Omwille van de duidelijkheid gebruikt Myria de term 'verblijfstitel' om zowel EU-burgers als niet-Europese burgers aan te duiden.

Wat internationale bescherming betreft (*Figuur 3*), heeft het CGVS recentere cijfers gepubliceerd. In 2025 werden in België 34.439 verzoeken voor internationale bescherming geregistreerd, wat neerkomt op een daling van 13% ten opzichte van 2024. Die daling betreft voornamelijk de eerste verzoeken (-16% ten opzichte van 2024), die hun laagste niveau sinds 2022 hebben bereikt. Daarentegen stijgt het aantal volgende verzoeken met 6% ten opzichte van 2024 en vertegenwoordigt nu 20% van alle verzoeken.

Figuur 3: Evolutie van het aantal eerste verzoeken om internationale bescherming (2014-2024).

Het jaar 2025 wordt ook gekenmerkt door evoluties in de belangrijkste nationaliteiten van indieners van eerste verzoeken om bescherming. Het aantal verzoeken van Syrische onderdanen daalt sterk, met ongeveer 4000 (eerste) verzoeken minder dan in 2024 (-11 procentpunten). Die evolutie past in de context van de val van het regime van Bashar al-Assad in december 2024¹¹.

Palestina wordt het belangrijkste land van herkomst van personen die in België internationale bescherming aanvragen, met 2814 eerste verzoeken. Ondanks die eerste plaats blijft het aantal verzoeken aanzienlijk lager dan in 2024 (-89%).

Bovendien wordt onder de tien belangrijkste nationaliteiten een stijging van het aantal eerste verzoeken waargenomen voor onderdanen van Eritrea (op de 2e plaats +11%), de Democratische Republiek Congo (+19%), Afghanistan (+28%) en Burundi (+32%) ten opzichte van 2024.

¹¹ Zie Beauvois, J. (2026, 15 januari). *Daling van het aantal asielaanvragen in België: het resultaat van het 'Arizona-beleid', zoals minister Van Bossuyt beweert?* – RTBF Actus. RTBF. <https://www.rtbf.be/article/diminution-des-demandes-d-asile-en-belgique-resultat-de-la-politique-de-l-arizona-ou-de-la-situation-internationale-11662050>

Eerste verzoeken om internationale bescherming in 2025			Beslissingen van erkenning van de vluchtelingenstatus en van toekenning van de subsidiaire bescherming in 2025				
Land (Top-10)	Eerste verzoeken	Aandeel	Land (Top-10)	Vluchteling-enstatus	Subsidiaire bescherming	Weigeringspercentage	Intrekking en opheffing van de status
Afghanistan	2398	9%	Afghanistan	1432	1	56%	76
Palestina	2814	10%	Palestina	1266	0	75%	8
Eritrea	2592	9%	Eritrea	1209	124	21%	15
Congo (DRC)	2121	8%	Turkije	668	0	61%	2
Turkije	2104	8%	Somalië	376	12	62%	14
Burundi	1436	5%	Burundi	364	0	62%	1
Syrië	1278	5%	Rusland	355	2	59%	42
Kameroen	1135	4%	Van Palestijnse herkomst	336	0	33%	2
Guinee	1084	4%	Guinee	304	0	65%	4
Moldavië	403	1%	Iran	252	0	43%	8
Andere landen	10.209	37%	Andere landen	1807	479	83%	92
Totaal 2025	27.574	100%	Totaal 2025	8.369	618	70%	264

Eerste verzoeken voor internationale bescherming en erkenningsbeslissingen volgens de eerste tien nationaliteiten. (Bron: CGVS (Balans 2025))

In 2025 heeft het CGVS 25.920 beslissingen genomen met betrekking tot 31.457 personen. De beschermingsgraad bereikt het laagste niveau in meer dan een decennium¹². **De rangschikking van de nationaliteiten aan wie het vaakst de vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming wordt toegekend, verschilt van die van de eerste verzoeken voor internationale bescherming (tabel hierboven).** Twee factoren verklaren dat verschil. Enerzijds verloopt soms veel tijd tussen het indienen van een aanvraag en de definitieve beslissing. Anderzijds varieert het afwijzingspercentage naargelang de nationaliteit.

Het afwijzingspercentage bedraagt 70% voor alle nationaliteiten samen, het **hoogste niveau van de afgelopen tien jaar (Figuur 4)**. Bij bepaalde nationaliteiten zijn de afwijzingspercentages bijzonder hoog. Dat geldt met name voor Palestijnen (75%; 71% als personen van Palestijnse afkomst worden meegerekend), terwijl de percentages voor Eritreeërs (21%) of Iraniërs (43%) lager blijven. Die stijging van het afwijzingspercentage is voornamelijk te verklaren door twee recente politieke beslissingen:

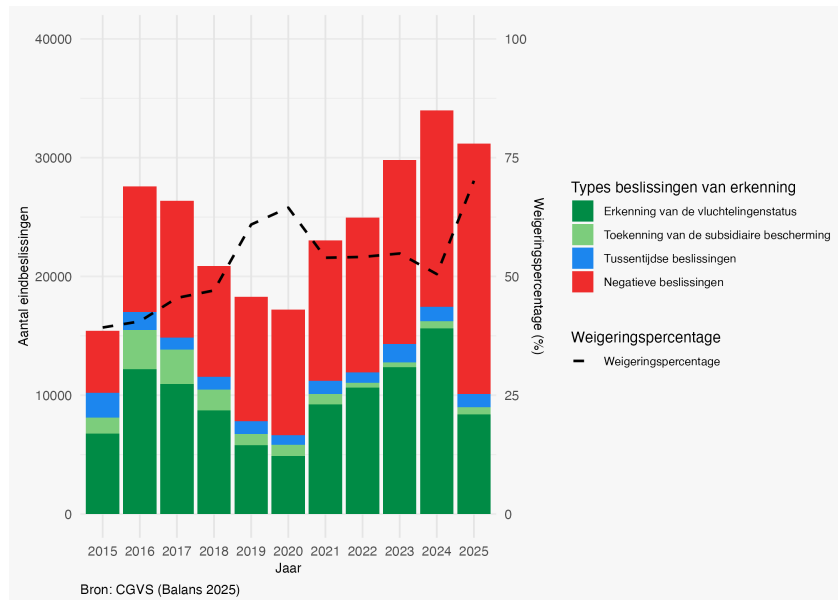
Ten eerste de bevrozing in 2025 van de behandeling van verzoeken die zijn ingediend door personen die uit Syrië zijn gevlucht, waarvan de dossiers voorheen vaak tot een positieve beslissing leidden. **Ten tweede de goedkeuring in juli 2025 van de wet die het onthaal in België¹³ beperkt van aanvragers van internationale bescherming die al bescherming genieten in een andere EU-lidstaat¹⁴**, wat heeft geleid tot een prioritaire behandeling van die dossiers en tot een stijging van het aantal beslissingen tot niet-ontvankelijkheid (+36%).

¹² Voor meer informatie: <https://emnbelgium.be/nl/node/4997>

¹³ Op Europees niveau is deze bepaling op 12 juni 2026 in werking getreden in het kader van het Europees Pact inzake migratie en asiel, hoewel de toepassing ervan afhankelijk is van de nationale omzettingen.

¹⁴ Deze maatregel werd echter op 27 maart 2026 met spoed opgeschort naar aanleiding van een beroep dat was ingesteld door verschillende verenigingen en door de Orde van de Franstalige en Duitstalige balies. De verzoekers betwistten het juridische kader van de toepassing ervan en wezen op de risico's van onzekere levensomstandigheden waaraan de betrokkenen werden blootgesteld. Voor meer informatie: <https://emnbelgium.be/nl/node/5060>

Tegelijkertijd heeft het CGVS een actie opgestart om de achterstand weg te werken bij dossiers waarin de beschermingsstatus om redenen van openbare orde opnieuw moest worden beoordeeld. Deze actie heeft geleid tot een aanzienlijke toename van het aantal intrekkingen en opheffingen van de beschermingsstatus. Zo werd de beschermingsstatus bij 171 personen ingetrokken (tegenover 48 in 2024) en bij 93 personen opgeheven (tegenover 28 in 2024).

Figuur 4: Evolutie van het aantal types beslissingen (2014-2025).

2.2.3 Doelgroepen van het inburgeringstraject

Na de uiteenzetting over de immigratiestromen in het BHG en de erkenningen en verblijfsredenen in België, vertellen we in dit tweede subpunt over de (residentiële) geografie van de twee doelgroepen van het inburgeringstraject: de nieuwkomers (2.2.3.1) en de 'buitenlandse personen' (2.2.3.2).

Ter herinnering: het demografische gewicht van die doelgroepen van het inburgeringstraject is proportioneel hoger in het BHG dan in de andere twee gewesten - grosso modo een verhouding van drie op een. Die verhouding is zowel zichtbaar op geaggregeerd niveau, dat wil zeggen voor alle buitenlandse personen, als op het niveau van de subcategorieën van buitenlandse personen betreffende hun verblijfsduur (minder of meer dan drie jaar).

2.2.3.1 Nieuwkomers in het BHG

In dit deel stellen we de **stock** voor van nieuwkomers op **1 januari 2025**, per gemeente en op maat van de statistische sectoren, ongeacht of ze prioritair zijn of niet (*Tabel 1*). We onderscheiden de nieuwkomers uit de EU27 - vrijgesteld van de verplichting en bijgevolg niet-prioritair - van de nieuwkomers uit derde landen (buiten EU27+) - dat wil zeggen **potentieel onderworpen aan de verplichting** (zonder andere redenen voor vrijstelling). Die cijfers geven dus geen allesomvattend

volume van de personen waarvoor de verplichting daadwerkelijk geldt, maar eerder een aanwijzing van de ruimtelijke structuur van hun verdeling in het BHG.

Gemeenten	Nieuwkomers (totaal)			Nieuwkomers buiten EU27+		
	Aantal	Aandeel van de totale nieuwkomers van het gewest (%)	Gecumuleerd aandeel	Aantal	Aandeel van de totale nieuwkomers van de gemeente (%)	Lokalisatiecoëfficiënt (gewestelijk specifiek kenmerk)
Brussel-Stad	21061	20,5	20,5	9701	46,1	0,98
Elsene	13837	13,5	34,0	4477	32,4	0,69
Schaerbeek	9143	8,9	42,9	4386	48,0	1,02
Anderlecht	8209	8,0	50,9	4891	59,6	1,27
Etterbeek	6609	6,4	57,4	2269	34,3	0,73
St.-Gillis	5969	5,8	63,2	2146	36,0	0,77
Ukkel	5094	5,0	68,1	2069	40,6	0,87
Woluwe-Saint-Lambert	4999	4,9	73,0	2552	51,1	1,09
Molenbeek-Saint-Jean	4625	4,5	77,5	3323	71,8	1,53
Vosrt	3494	3,4	80,9	1564	44,8	0,95
Saint-Josse-ten-Noode	3488	3,4	84,3	1525	43,7	0,93
Evere	3141	3,1	87,4	2133	67,9	1,45
Jette	3126	3,0	90,4	1875	60,0	1,28
Woluwe-Saint-Pierre	2749	2,7	93,1	1285	46,7	1,00
Auderghem	2383	2,3	95,4	1276	53,5	1,14
Koekelberg	1650	1,6	97,0	969	58,7	1,25
Ganshoren	1169	1,1	98,2	679	58,1	1,24
Berchem-Sainte-Agathe	998	1,0	99,2	601	60,2	1,28
Watermaal-Bosvoorde	861	0,8	100,0	442	51,3	1,09
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	102605	100,0	100,0	48163	46,9	1,00

Bron: BISA & Statbel (Algemene directie Statistiek – Statistics Belgium) (Rijksregister) (januari 2025)

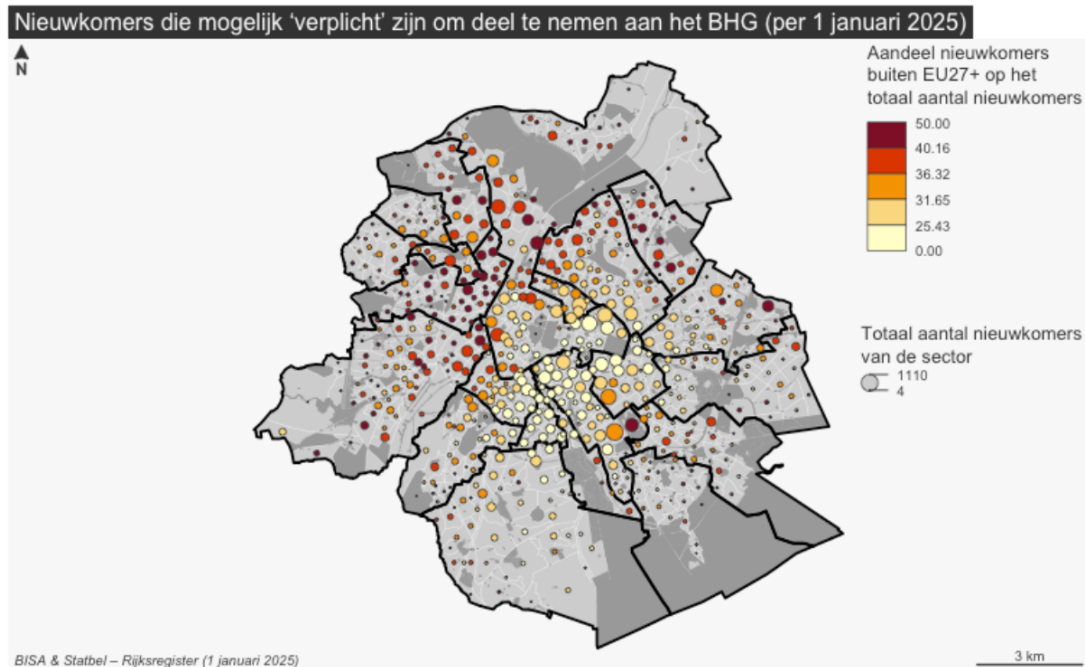
Tabel 1: Jaarlijkse evolutie van het aantal dossiers op 31 december (volgens de evolutie van de in- en uitstromen).

Ten eerste blijkt dat **vier gemeenten meer dan de helft (51%) van de nieuwkomers herbergen**: de stad Brussel (20,5%), Elsene (13,5%), Schaarbeek (9%), Anderlecht (8%). Die verhoudingen komen sterk overeen met die van vorig jaar, met uitzondering van een stijging van 8% in Anderlecht. Als men echter niet de absolute aantallen neemt, maar de mate van specialisatie (lokalisatiequotiënt¹⁵) van de ‘potentieel prioritaire’ nieuwkomers (buiten EU27+), zijn de gemeenten anders geklasseerd: Molenbeek (1,53), Evere (1,45), Sint-Agatha-Berchem (1,28), Jette (1,28), Anderlecht (1,27) en Koekelberg (1,25), enz. Daarnaast tellen de gemeenten van de eerste zuidoostelijke kroon - zoals Etterbeek, Elsene en Sint-Gillis - een groot aantal nieuwkomers, maar zijn veel minder specifiek voor derdelanders.

Die vaststellingen zijn nog duidelijker op **infragemeentelijke** schaal (*Figuur 5*). Terwijl de nieuwkomers talrijk zijn (in absolute cijfers) in de zuidelijke en zuidoostelijke wijken van de eerste kroon, zijn de nieuwkomers van buiten Europa er veel minder vertegenwoordigd (in relatief aandeel) dan in het westen en het noorden van het Gewest. Sommige wijken van de tweede kroon verdienen bijzondere aandacht:

¹⁵ Het lokalisatiequotiënt is een specificiteitscoëfficiënt die wordt berekend als de verhouding tussen het aandeel nieuwkomers van buiten Europa (buiten EU27+) op het aantal nieuwkomers van een gemeente en diezelfde verhouding op gewestelijke schaal. Als de coëfficiënt groter is dan 1, dan wordt de gemeente gekenmerkt door een grotere aanwezigheid van (potentieel verplichte) nieuwkomers van buiten Europa dan gemiddeld in het BHG. Als de coëfficiënt daarentegen kleiner is dan 1, wordt de gemeente gekenmerkt door een lagere aanwezigheid van die doelgroep. Als de coëfficiënt gelijk is aan 1, is de verdeling dezelfde als die van het Gewest in zijn geheel.

- **Evere**, met een uitgesproken aanwezigheid van de Indische gemeenschap¹⁶;
- **Elsene**, met een concentratie van buitenlandse studenten in de universitaire wijken (ULB-VUB), en die vaak vrijgesteld zijn van de verplichting;
- Alsook enkele specifieke '**diplomatieke wijken**' in het zuidoosten van het BHG (Ukkel, Sint-Pieters-Woluwe), waar ambtenaren van buitenlandse missies wonen (zoals de ambassades van Rusland of China), en waarvan het personeel ook is vrijgesteld.

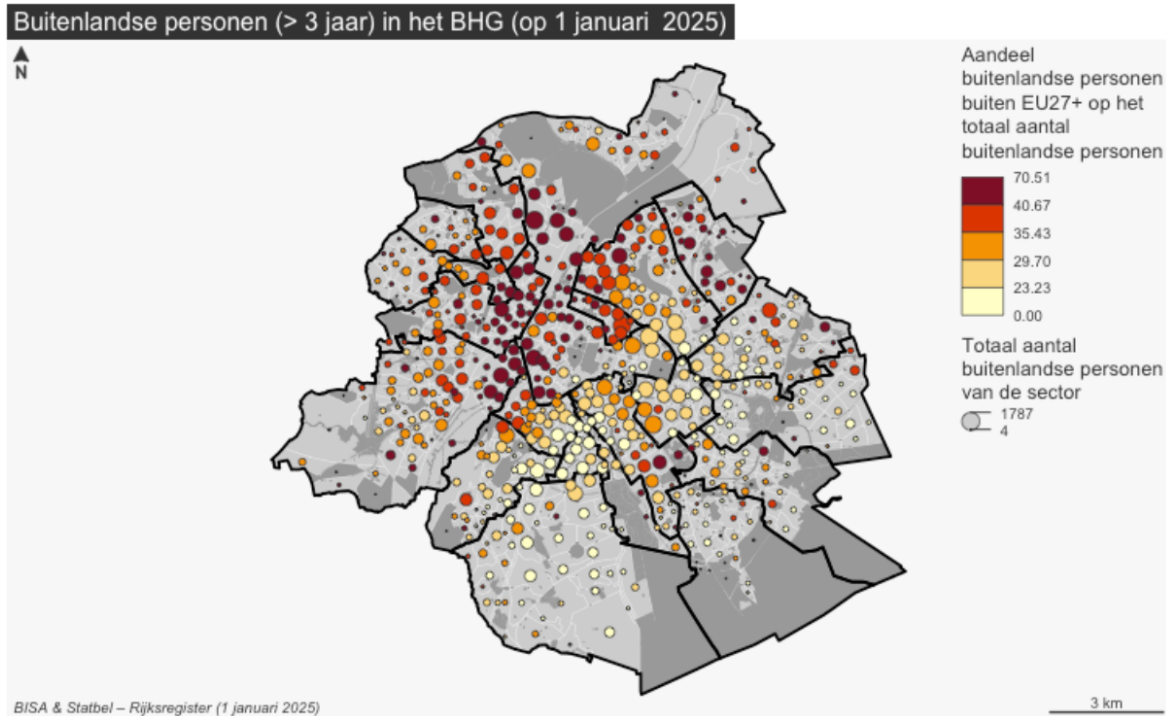
Figuur 5: Residentiële geografie van de nieuwkomers op 1 januari 2025

2.2.3.2 Buitenlandse personen in het BHG

De residentiële geografie van buitenlandse personen (houder van een verblijfstitel van meer dan drie jaar) sluit aan bij die van de nieuwkomers (Figuur 5). Met name de **tegenstelling noord-west / zuid-oost inzake specialisatie van de wijken voor de onderdanen buiten EU27+**. De (absolute) cijfers van derdelanders zijn in de noordwestelijke wijken, inclusief deze van de tweede kroon, veel hoger dan die van de nieuwkomers. Die vaststelling kan in perspectief worden geplaatst met de residentiële dynamieken die spelen in het Gewest, met name van personen uit de internationale immigratie, wat trouwens al werd gedocumenteerd¹⁷.

¹⁶ Zie Focus nr. 21 van het BISA (2017) voor meer informatie over die specifieke residentiële geografie (segregatie): <https://bisa.brussels/sites/default/files/publication/documents/FOCUS-21-NL-finaal.pdf>

¹⁷ Zie artikel van G. Van Hamme, T. Grippa en M. Van Criekingen (2016). "Mouvements migratoires et dynamiques des quartiers à Bruxelles" : <https://journals.openedition.org/brussels/1331#tocto1n3>. Naast het feit dat de centrale volkswijken (van de zogeheten 'arme sikkels') internationale immigratie uit arme landen en landen uit de middengroep onthalen, blijkt uit het artikel dat "de bevolking die de armste statistische sectoren van de stad verlaten, zich grotendeels vestigt in nabij gelegen gebieden uit de middengroep in het westen van het Gewest. [...] Dat proces ligt zeker aan de oorsprong van de bijna veralgemeende achteruitgang van de sociaal-economische aanwijzingen in de statistische sectoren uit de sociale middengroep in het westelijke deel van de stad. Er is dus een proces van ruimtelijke uitbreiding van de armoede naar het westen."

Figuur 6: Residentiële geografie van de buitenlandse personen (> 3 jaar) op 1 januari 2025

3. ORGANISATIE VAN HET SYSTEEM

Hier presenteren we de huidige stand van zaken van het systeem, eerst vanuit de stroomlogica en vervolgens vanuit de stocklogica, alvorens verslag uit te brengen over de werkelijke werklust van de BAPA's in verhouding tot de beschikbare personele middelen.

i Ter herinnering: twee elkaar aanvullende benaderingen

- De **dossiers** die **gedurende een bepaalde periode** in het traject **zijn geregistreerd**, in dit geval het jaar 2025, dat wil zeggen de stroomlogica
- De **actieve dossiers op een bepaalde datum in het traject**, in dit geval 31 december 2025, dat wil zeggen de voorraadbenadering. Hiermee kan de overdracht van de jaarlijkse werklust worden weergegeven (dossiers die vóór 2025 zijn geregistreerd en op die datum nog steeds actief zijn).

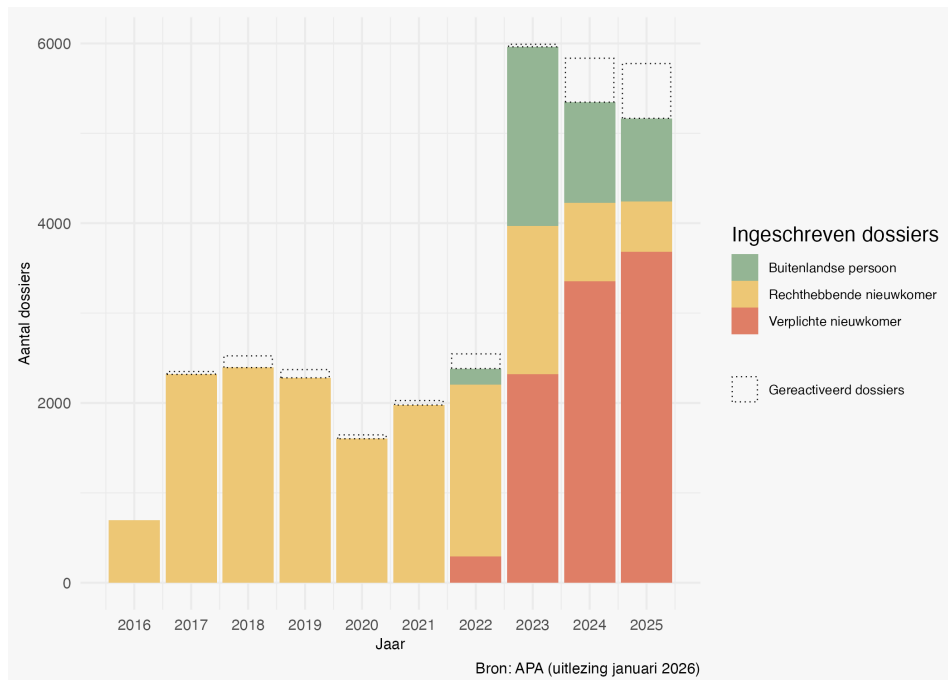
3.1 De evolutie van het aantal inschrijvingen (instroom)

Tussen 2022 en 2023 is het aantal inschrijvingen in het inburgeringstraject verdrievoudigd, tot een recordaantal van ongeveer 500 tot 1500 per kwartaal. Vanaf 2024 'stabiliseert' de kwartaalstroom zich, of vertraagt zelfs, tot ongeveer 1000 à 1200 inschrijvingen, als gevolg van de invoering van de

eerste wachtlijsten die het aantal toelatingen beperken, totdat het systeem geleidelijk aan zijn totale verzadiging bereikt, waardoor de operationele inschrijvingscapaciteit afneemt.

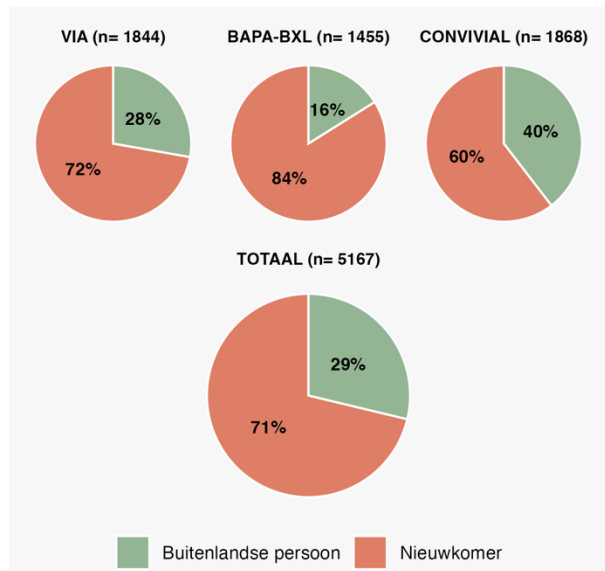
Het systeem verwerkt de binnenkomende verzoeken niet langer volledig, maar filtert de inschrijvingen op basis van de prioriteit van de dossiers, zoals bepaald in de geldende wetgeving. In die context daalt het aantal nieuwe inschrijvingen, terwijl het aantal personen op de wachtlijst blijft stijgen. In 2025 bevestigt een nieuwe daling van 4% deze trend. In totaal **werden in de loop van het jaar 5167 nieuwe personen in het traject ingeschreven (Figuur 7)**. Dat aantal blijft echter meer dan twee keer zo hoog als het jaargemiddelde dat werd waargenomen vóór de pandemie en vóór de hervormingen van 2022 (periode 2017-2019). De jaarlijkse inschrijvingscijfers van vandaag lijken de **nieuwe norm** te zijn geworden **na de hervormingen van het systeem**. Meer in het algemeen **vond 55% van alle inschrijvingen sinds de oprichting van het inburgeringstraject plaats in de afgelopen drie jaar**.

Naast de nieuwe inschrijvingen zijn er ook **gereactiveerde dossiers** (in stippellijn weergegeven in de onderstaande grafiek). Een gereactiveerd dossier is een dossier dat in APA was gearchiveerd zonder dat het traject was beëindigd¹⁸ en dat later weer actief wordt. Het gaat hierbij voornamelijk om voormalige deelnemers uit de periode vóór de verplichting (2019-2021), die terugkeren om het traject te beëindigen. Hoewel het reactiveren van dossiers altijd al heeft plaatsgevonden in het inburgeringstraject, is het aandeel ervan nog nooit zo groot geweest als in de afgelopen twee jaar. Hoewel die dossiers doorgaans minder werk vergen - een deel van het traject is vaak al doorlopen (balansen, rechten en plichten, of zelfs opleidingen over burgerschap) - blijven ze significant en helpen ze de daling van het aantal inschrijvingen te relativeren.

¹⁸ De belangrijkste redenen om een dossier te archiveren zonder dat het traject is beëindigd, zijn gebrek aan interesse in het traject, het uitblijven van hernieuwd contact na een opschorting, en in sommige gevallen automatische archivering, met name na opschortingen van meer dan 6 maanden.

Figuur 7: Jaarlijkse evolutie van de stroom toelatingen volgens categorie van gebruikers

Sinds 2022 is het aandeel van nieuwe, verplicht ingeschreven nieuwkomers in het inburgeringstraject voortdurend toegenomen. In 2025 is er sprake van een lichte vertraging, maar wordt een recordpercentage van 71% inschrijvingen van de prioritaire doelgroep bereikt. De daling van het aandeel inschrijvingen van niet-prioritaire doelgroepen¹⁹ is niet te verklaren door een afname van de vraag, maar door hun tijdelijke uitsluiting, die meer dan de helft van die doelgroepen betreft (58%²⁰).

Figuur 8: Verdeling van de inschrijvingen volgens categorie van gebruikers en de operator

3.2 Evolutie van de stock actieve dossiers

De meest relevante indicator om de werkelijke werklast van de BAPA's te beoordelen, is die met betrekking tot de actieve dossiers. Die geven namelijk een beeld van het aantal gebruikers dat zich in het traject bevindt, ongeacht het jaar van inschrijving en de fase van het traject waarin de gebruiker zich bevindt.

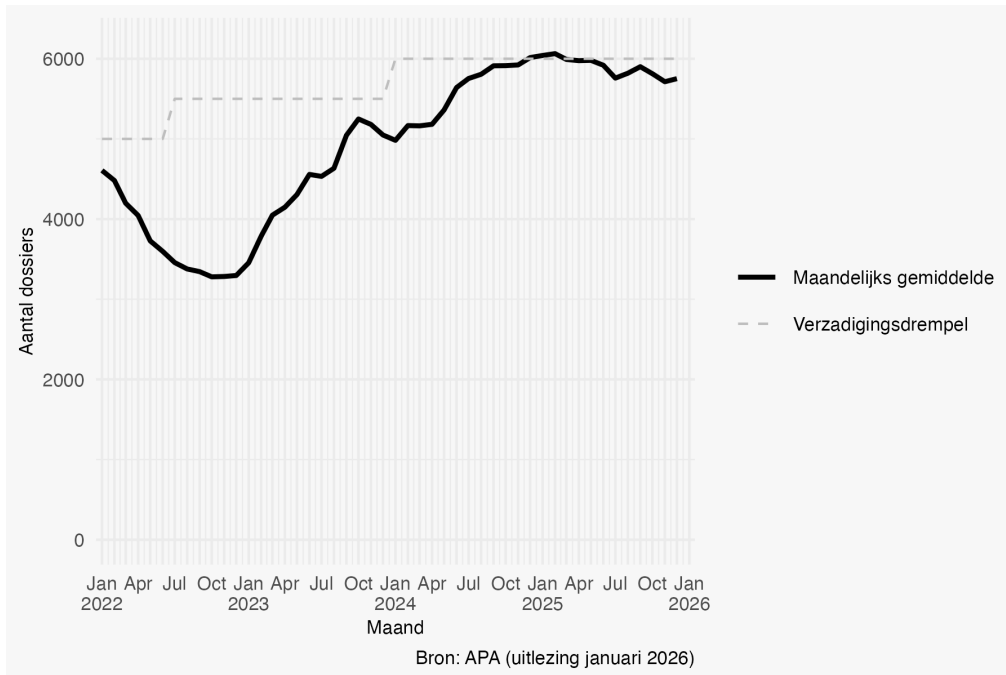
In 2025 beheerden de BAPA's **gemiddeld 5900 actieve dossiers per dag**. We spreken van verzadiging, ook al blijft dit cijfer onder de maximale capaciteit (6000), omdat naast de actieve dossiers ook de opgeschorte dossiers en de dossiers op de wachtlijst een niet-gefinancierde administratieve werklast vormen die op elk moment weer actief kan worden.

De grafiek van de maandelijkse evolutie van het gemiddeld aantal actieve dossiers (*Figuur 9*) toont aan dat de actieve dossiers na een sterke daling in 2022 (opschoning van 'inactieve' dossiers met het oog op de verwachte toename van de instroom door de wetgevende hervormingen), opnieuw sterk gestegen zijn sinds begin 2023. Terwijl er aan het eind van het jaar 2023 een lichte vertraging is door de verzadiging van het systeem, is de stock actieve dossiers opnieuw beginnen te stijgen vanaf begin 2024 zodra de BAPA Convivial naar categorie IV is overgegaan (+ 500 plaatsen/dossiers). Het systeem is **sinds september 2024 in zijn geheel verzadigd**.

¹⁹ Om de evolutie van de doelgroepen van de trajecten beter weer te geven, wordt de niet-prioritaire doelgroep hier onderscheiden in buitenlandse personen (legaal verblijf van meer dan 3 jaar) en rechthebbende nieuwkomers, ofwel nieuwkomers die zijn vrijgesteld van de verplichting (bijv. EU-onderdanen) of die zijn aangekomen vóór de inwerkingtreding van de verplichting (juni 2022).

²⁰ De verhouding tussen de niet-prioritaire doelgroep op de wachtlijst en de niet-prioritaire doelgroep (op de wachtlijst en die het traject volgen) op die datum (31 december 2025).

Het jaar 2025 wordt gekenmerkt door sterkere schommelingen in het gemiddelde aantal actieve dossiers. Die zijn zowel toe te schrijven aan **structurele factoren**, zoals het grote aantal opgeschorte dossiers, als aan **conjuncturele factoren**, met name de verschillen tussen de BAPA's, die verband houden met tijdelijke personeelstekorten (ziekteverzuim, zwangerschapsverlof, lange vervangingstermijnen), het al dan niet toekennen van aanvullende financiering of moeilijkheden in de praktijk met het APA-platform (fouten bij de inschrijving of bij opschortingen).

Figuur 9: Maandelijks evolutie van de gemiddelde stock actieve dossiers per dag

Er bestaan inderdaad **verschillen tussen de BAPA's**: gemiddeld beheerde VIA dagelijks 2136 actieve dossiers (36% van het totaal), Convivial 1923 (33%) en BAPA-BXL 1841 (31%). Die verschillen kunnen met name te maken hebben met het bestaan van aanvullende financiering, waarmee bepaalde onderdelen van het inburgeringstraject kunnen worden ondersteund die onvoldoende worden gesubsidieerd door het uitvoeringsbesluit (met name op het gebied van burgerschapsvorming).

In december 2025 maken de **prioritaire doelgroepen ongeveer driekwart van het aantal actieve dossiers uit**. Terwijl elke operator sinds de hervormingen van 2022 relatief uitgesproken specifieke kenmerken vertoonde in de samenstelling van zijn doelgroep, lijken die verschillen vandaag af te nemen. Die evolutie is te verklaren door de toename van het aandeel van prioritaire doelgroepen, ten koste van de niet-prioritaire doelgroepen. BAPA-BXL heeft het grootste aandeel nieuwkomers en richt zich nu bijna uitsluitend op deze doelgroep (92%), gevolgd door BAPA VIA met 73% verplichte nieuwkomers. Bij BAPA Convivial maken buitenlandse personen echter nog steeds een derde van de actieve dossiers uit. Dat verschil is te verklaren door een latere verzadiging dan bij de twee historische BAPA's, waardoor zij in 2025 nog steeds de capaciteit hadden om buitenlandse personen in te schrijven en te begeleiden, hoewel in mindere mate dan in de voorgaande jaren.

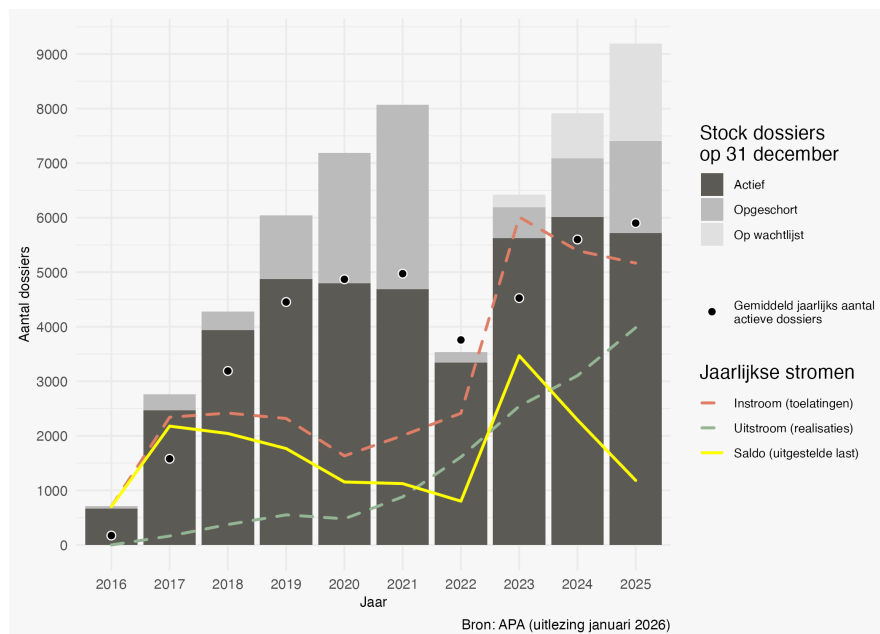
3.3 Algemene situatie: een verzadigd systeem

Het systeem kent in september 2024 voor het eerst **een algemene verzadiging**, een situatie die tot op heden voortduurt. Op 31 december 2025 staan 1788 niet-prioritaire personen op de wachtlijst, wat meer dan het **dubbele** is ten opzichte van 2024 (+116%).

Die situatie kan door twee indicatoren worden geïllustreerd:

- De **overbevolkingsgraad**²¹ bedraagt **125%** op 31 december 2025, wat betekent dat een kwart van de vraag (niet-prioritaire doelgroep) niet kan worden vervuld bij gebrek aan plaatsen.
- Het **uitsluitingspercentage van de niet-prioritaire doelgroep**²² — aangezien die doelgroep momenteel slachtoffer is van die verzadiging (en op de wachtlijst kan worden geplaatst) - bedraagt **58%** in 2025 (een onderschatting vermits sommige personen van de wachtlijst verdwijnen bij niet-verlenging).

Onderstaande synthetische grafiek (*Figuur 10*) plaatst de stock actieve dossiers in perspectief met die van de opgeschorte dossiers en van de wachtlijst op 31 december 2025, maar ook met het saldo tussen de instroom (inschrijvingen) en de uitstroom (beëindigde trajecten). Daaruit vallen twee zaken af te leiden.

Figuur 10: Jaarlijkse evolutie van de stock dossiers op 31 december (volgens evolutie van de in- en uitstroom)

Hieruit kunnen twee conclusies worden getrokken:

²¹ De overbevolkingsgraad wordt berekend als de verhouding tussen de wachtlijst (826 personen) en de maximale capaciteit van het systeem (6000 plaatsen), die ook de stock van actieve dossiers op 31 december 2025 is.

²² Het uitsluitingspercentage van de niet-prioritaire doelgroep wordt berekend als de verhouding tussen de wachtlijst eind 2025 en de som van de toegelaten niet-prioritaire doelgroep tijdens het jaar 2025 en die op de wachtlijst eind 2025.

Ten eerste: hoewel het aantal actieve dossiers op 31/12 licht daalt ten opzichte van vorig jaar (-4%), **blijft het aantal opgeschorte dossiers stijgen (+57%) en verdubbelt de wachtlijst (116%)**. Het dagelijkse gemiddelde van actieve dossiers bereikt zijn hoogste niveau. Op 31 december 2025 zijn er 5719 actieve dossiers en **7423 potentieel actieve dossiers** (actieve en opgeschorte dossiers). Als we de personen op de wachtlijst meerekenen, komt dit volume uit op 9211 dossiers, wat neerkomt op een stijging van 16% ten opzichte van het voorgaande jaar. De werklast van de niet-actieve dossiers neemt aanzienlijk toe.

Ten tweede neemt het saldo tussen de instroom (ingeschreven dossiers) en de uitstroom (beëindigde opleidingen) sinds 2023 voortdurend af (-66%). Die evolutie is zowel het gevolg van de invoering van de wachtlijst, die het tempo van de instroom beperkt, als van de geleidelijke uitbreiding van het aanbod aan opleidingen over burgerschap. Ondanks die verbetering **blijft de overdracht van de werklast aanzienlijk (+ 1183 dossiers)**. De instroom blijft groter dan de uitstroom, waardoor het op dit moment niet mogelijk is om de wachtlijst aanzienlijk af te bouwen of de druk op het systeem duurzaam te verminderen. Als dit tempo aanhoudt, zou het systeem binnenkort verzadigd kunnen raken met personen die de opleiding verplicht moeten volgen.

De ratio van de uitstroom (beëindigde trajecten) en de instroom (inschrijvingen) blijft in 2025 verbeteren: **de uitstroom vertegenwoordigt 77% van de inschrijvingen van datzelfde jaar** (tegenover 58% in 2024 en 42% in 2023). Die ratio varieert echter per gebruikerscategorie (Tabel2).

Bij buitenlandse personen is de ratio van de uitstroom en de instroom hoger (136%), wat betekent dat voor elke 100 inschrijvingen ongeveer 136 trajecten worden beëindigd, wat bijdraagt aan de afname van de overdracht van de werklast. Dat is te danken aan de invoering van de wachtlijst, maar ook aan het feit dat buitenlandse personen die gebruikmaken van het inburgeringstraject in het kader van een nationaliteitsaanvraag, hun traject sneller doorlopen. Driekwart (75%) van hen beschikt namelijk over het vereiste taalniveau, wat de trajectduur aanzienlijk versnelt (zie hieronder: hoofdstuk 4).

Daarentegen **vertonen nieuwkomers een opvallend onevenwichtig**: het aantal voltooide trajecten bedraagt ongeveer de helft van het aantal inschrijvingen. Met andere woorden: voor elke drie buitenlandse personen die in 2025 hun traject hebben beëindigd, schrijven zich in 2025 ongeveer drie nieuwe nieuwkomers in, tegenover slechts één nieuwe buitenlandse persoon.

Als we ook rekening houden met uitstroom zonder beëindiging, wordt de ratio evenwichtig (102). Die uitstroom betekent echter geen definitief einde van het traject, maar maakt het mogelijk om tijdelijk plaatsen vrij te maken voor nieuwe inschrijvingen of om dossiers te reactiveren.

	Instroom	Uitstroom door verwezenlijking	Uitstroom door onderbreking	TOTAAL UITSTROOM	Saldo verwezenlijking	Ratio verwezenlijking (%) ¹	TOTAAL SALDO (verwezenlijkingen + onderbrekingen)	TOTAAL RATIO (verwezenlijkingen + onderbrekingen) (%)
Buitenlandse persoon	1 485	2 018	1 020	3 038	-533	136	-1 553	205
Nieuwkomer	3 682	1 965	257	2 222	1 717	53	1 460	60
Total	5 167	3 983	1 277	5 260	1 184	77	-93	102

¹ De ratio tussen de realisaties en de inschrijvingen (100% = evenwicht tussen de instroom en uitstroom).

*Tabel2:
Overzichtstabel van
de in- en uitstroom
in 2025 per
doelgroepcategorie*

Over een periode van drie jaar hebben de BAPA's 16.574 nieuwe personen ingeschreven en 13.530

dossiers afgesloten, met of zonder attesten. De uitstroom vertegenwoordigt dus 81% van de inschrijvingen, wat **leidt tot een cumulatieve overdracht van de werklust van ongeveer 3163 dossiers**, ofwel 1000 dossiers per jaar. De onderbrekingen vertegenwoordigen 28% van de uitstroom en in feite een vorm van regulering van het systeem.

3.4 Personeel en werklust

De verzadiging blijft druk uitoefenen op de onthaalbureaus en hun teams:

- Wat de sociale begeleiding betreft, kunnen we voor 2025 uitgaan van **127 actieve dossiers per vte maatschappelijk werker**. Als we daar de opgeschorte dossiers bij optellen, komt dit cijfer uit op 165 potentieel actieve dossiers per FVT, een stijging van 18% ten opzichte van 2024.
- In 2025 werden ongeveer **505 uren opleiding over burgerschap gegeven per opleider**. Dat betekent dat elke opleider 8,4 opleidingen over burgerschap van 60u geeft per jaar of 10 opleidingen over burgerschap van 50u²³.

Hoewel deze cijfers de meest zichtbare indicatie geven van de werklust van opleiders in burgerschapsvorming en maatschappelijk werkers, weerspiegelen ze slechts een deel van de totale werklust van een BAPA. Zoals in voorgaande jaren benadrukt, zijn de administratieve en organisatorische taken sinds de hervormingen van 2022 toegenomen en blijven ze aanzienlijk²⁴. Aan het einde van dit hoofdstuk wordt teruggekomen op deze **toename van de administratieve lasten** op basis van de activiteitenverslagen van 2025 van de drie onthaalbureaus.

We gaan ook in op drie minder zichtbare vormen van de werklust: de **druk bij het onthaal van de BAPA's**, meer specifiek de werklust van **de dossiers op de wachtlijst**²⁵ en ten derde, de latente werklust in verband met **opgeschorte dossiers** (die op elk moment opnieuw kunnen worden geactiveerd).

3.4.1 Onthaal: screening van de niet-prioritaire doelgroep

Om te beginnen moet het onthaalwerk van de BAPA's worden belicht. Hoewel die activiteit niet in cijfers wordt vertaald in APA, houden de operatoren onthaalregisters bij zodat de omvang van die activiteit gedeeltelijk kan worden gemeten. In 2025 werden **9650²⁶ personen onthaald in de lokalen** van de BAPA's. Een deel daarvan werd in de loop van het jaar toegelaten tot het inburgeringstraject (voor de nationaliteitsaanvraag), het andere niet om diverse redenen: **inschrijving op de wachtlijst, het was niet nodig of pertinent** om een traject te volgen, of **niet naleven van de toelaatbaarheidsvoorwaarden** (een randgeval geworden).

Dat onthaal betekent een niet te verwaarlozen werklust voor de BAPA's. Bijna de helft (46%) van de personen die voor een eerste onthaal worden ontvangen, **is namelijk (nog) niet ingeschreven in het traject**; bij de BAPA VIA loopt dat percentage op tot 65%. Die situatie is verergerd als gevolg

²³ Opgemerkt moet worden dat het hier om een schatting gaat en dat de cijfers per BAPA kunnen verschillen.

²⁴ Voor een diepgaande analyse van de gevolgen van de wetshervormingen van 2022 voor de werkdruk van de BAPA's, zie het Onderzoeksrapport 2024 van het CBAI.

²⁵ De wachtlijst werd eind 2023 ingevoerd om het hoofd te bieden aan de algemene overbelasting van het systeem, die op haar beurt werd veroorzaakt door de wetshervormingen van 2022.

²⁶ Zie activiteitenverslag 2020 van de BAPA's.

van de hervormingen van 2022 en de verzadiging van het systeem. Dat onthaal bestaat voornamelijk uit een ‘doorverwijzing of informatieverstrekking door de onthaalmedewerkers of maatschappelijk werkers, grotendeels met betrekking tot de stappen voor het verkrijgen van de nationaliteit²⁷, met name de controle op de noodzaak om het traject te volgen, de implicaties van de verplichting of de werkwijze van de wachtlijst. Die gesprekken kunnen frustraties oproepen (in verband met de gevolgen van de verplichting of de wachtlijst (zie hieronder) en houden geen rekening met de telefonische begeleiding.

Om die druk het hoofd te bieden, heeft VIA in 2025 collectieve voorlichtingsbijeenkomsten over het verkrijgen van de nationaliteit opgezet. Dat initiatief maakt het mogelijk om effectiever te reageren op terugkerende vragen die voorheen individueel werden behandeld. Het BAPA trekt hieruit een positieve balans, maar benadrukt tegelijkertijd dat het om een extra, niet-gefinancierde werklast gaat.

3.4.2 Wachtlijst: complexe logistiek

Hoewel de invoering van wachtlijsten bedoeld was om de stroom van nieuwe inschrijvingen te reguleren, heeft dat ook geleid tot **een aanzienlijke administratieve werklast** voor de medewerkers. Het bijhouden van de lijsten brengt veel contact met de gebruikers met zich mee en het afhandelen van soms complexe situaties: herhaaldelijke terugkomsten, pogingen om zich bij andere BAPA’s in te schrijven, onbegrip van de regels of frustraties over de wachttijden. Die administratieve en opvolgingstaken, die niet worden gefinancierd, komen boven op de begeleiding van de personen die daadwerkelijk in het traject zijn ingeschreven.

Op 31 december 2025 stonden 1788 buitenlandse personen op de wachtlijst. Sinds januari 2025 **wordt het totaal aantal buitenlandse personen op een wachtlijst** in een van de BAPA’s **geraamd op 2242²⁸**, wat **meer is dan de maximale capaciteit van een BAPA van categorie IV**.

Van die buitenlandse personen:

- staat 72% op 31 december 2025 nog steeds op de wachtlijst;
- is 7% niet vertegenwoordigd nadat ze op de wachtlijst werden geplaatst;
- kon 21% nog datzelfde jaar tot het systeem worden.

Het onthaalpersoneel of de maatschappelijk werkers worden geconfronteerd met een dubbele eis: sensibiliseren over de werking van de wachtlijst en de ergernis of zelfs de agressiviteit²⁹ van de buitenlandse personen die zich voor het traject willen inschrijven. De meeste buitenlandse personen die voor administratieve formaliteiten zoals behoud van het leefloon, vernieuwing van de verblijfstitel komen, die soms aan precieze termijnen zijn onderworpen zoals voor de nationaliteitsaanvraag, zijn ontevreden wanneer ze op de wachtlijst belanden. In 2025 heeft de

²⁷ VIA (2026), Activiteitenverslag 2025, p. 7.

²⁸ Door de snelle uitrol werd de informaticaontwikkeling van de wachtlijst in de eerste plaats ontworpen als een beheerinstrument en niet als een opvolgingsinstrument. Daardoor is de gegevensinzameling niet omvangrijk genoeg om de situatie volledig weer te geven. De gegevens geven eerder een grootteorde. Voor meer details verwijzen we naar het Onderzoeksverslag 2025 van het CBAI: Voor meer details, zie het Onderzoeksverslag 2025 van het CBAI: *“Het inburgeringsbeleid meten en opvolgen: analyse van de productie, het gebruik en de verspreiding van de administratieve gegevens van het inburgeringstraject”*, pp.42 en pp. 86-88.

²⁹ BAPA-BXL (2026), Activiteitenverslag 2025, p. 21, Convivial (2026), Activiteitenverslag 2025, p. 4.

helft van de buitenlandse personen minstens 9 maanden gewacht zonder dat een daadwerkelijke inschrijving aan het einde van die periode gegarandeerd was. Tegen het einde van het jaar wordt die wachttijd langer, **waarbij de wachtlijst termijnen van meer dan een jaar aangeeft**. Bovendien kan die doelgroep aanzienlijke sociale behoeften hebben, die soms complexer zijn dan die van de prioritaire doelgroep.

3.4.3 Opschortingen: een onzichtbare werklast

De BAPA's brengen verschillende problemen in verband met opschortingen aan de orde. We concentreren ons hier op de opschortingen met betrekking tot nieuwkomers, aangezien die groep daar het meest door wordt getroffen. Bovendien leidt de afhandeling ervan tot een grotere werklast voor de BAPA's, met name vanwege de **moeilijkheden bij de communicatie of de uitwisseling van informatie met bepaalde gemeentelijke diensten**³⁰. Die diensten reageren soms traag wanneer het gaat om het goedkeuren van opschortingen³¹. Daar komen enerzijds de tekortkomingen bij die verband houden met het beheer van opschortingen in APA en anderzijds bepaalde **technische beperkingen** van het platform die de opvolging van de dossiers bemoeilijken. Die elementen zijn al uitgebreid aan bod gekomen in het onderzoeksrapport van 2025 van het CBAI³².

In 2025 werden 1301 prioritaire dossiers opgeschort.

- 59% betreft nieuwkomers met een baan of een opleiding waarvan de werkuren onverenigbaar zijn met het volgen van het inburgeringstraject, met name burgerschaps- en taalopleidingen. Die opschortingen zullen herhaaldelijk worden verlengd zolang de werk- of opleidingsuren ongewijzigd blijven;
- 29% betreft verlengingen van de termijn voor het inburgeringstraject. Dat is een nieuwe opschortingsgrond voor personen die hun traject niet binnen de termijn van 18 maanden hebben beëindigd. Die grond wordt voornamelijk gebruikt voor dossiers die in afwachting zijn van een (burgerschaps- of taal)opleiding, maar ook voor personen met een baan of in opleiding, aangezien dat soort verlenging soms gemakkelijker te verkrijgen is dan een opschorting op basis van die gronden;
- 10,5% houdt verband met een geboorte en/of borstvoeding.

Op 31 december 2025 zijn in totaal 1682 dossiers opgeschort, waarvan 72% in hetzelfde jaar is opgeschort, 21% in 2024 en 6% in 2023.

Die problematieken leiden ook tot een verhoogde administratieve werklast voor de sociaal begeleiders, ten nadele van de tijd die aan sociale begeleiding wordt besteed³³.

³⁰ De schorsingen van buitenlandse personen vormen een veel kleinere werklast, aangezien die onder een intern proces vallen en geen goedkeuring door de gemeentelijke besturen vereisen.

³¹ VIA (2026), Activiteitenverslag 2025, blz. 21-22, Convivial (2026), Activiteitenverslag 2025, blz. 17 en BAPA-BXL (2026), Activiteitenverslag 2025, blz. 23-24.

³² Voor meer details, zie „Het onthaalbeleid meten en opvolgen: analyse van de productie, het gebruik en de verspreiding van administratieve gegevens van het inburgeringstraject”, blz. 34-43.

³³ Convivial (2026), Activiteitenverslag 2025, p. 17; VIA (2026), Activiteitenverslag 2025, p. 22 en BAPA-BXL (2026), Activiteitenverslag 2025, p. 18

4. PROFIELEN VAN DE INGESCHREVEN GEBRUIKERS

In dit deel presenteren we de gegevens **uitsluitend** vanuit een **stroomlogica**, dat wil zeggen dat ze betrekking hebben op alle nieuw ingeschreven personen³⁴. In 2025 werden 5170 gebruikers ingeschreven, waarvan 71% nieuwkomers en 29% buitenlandse personen.

We beschrijven het **sociodemografische profiel van personen**, in 2025 voor de eerste keer **ingeschreven**, via een **vergelijkende en evolutieve benadering** van de vorige jaren. We splitsen de indicatoren trouwens uit volgens relevantie, administratieve categorie en gender van de gebruikers (zie *hierboven*). De gegevens over het profiel van de gebruikers zijn grotendeels op **eigen aangifte gebaseerd** en zijn afkomstig uit het intakegesprek bij inschrijving en de sociale balansen³⁵.

4.1 Nationaliteit: regio's en landen van herkomst

In 2025 is vrijwel iedereen die bij het inburgeringstraject is ingeschreven afkomstig uit landen buiten de EU27+ (namelijk 99%). De twee meest vertegenwoordigde nationaliteiten onder de in 2025 ingeschreven doelgroep (zie onderstaande tabel) zijn de **Marokkaanse (22%)** en de **Syrische (11%)**. Hun aandeel in het programma is sinds 2023 over het algemeen stabiel gebleven.

TOP 10	Nieuwkomer			Buitenlandse persoon			Totaal			
	Land	n	%	Land	n	%	Land	n	%	%gecumuleerd
1	Marokko	768	21%	Marokko	394	27%	Marokko	1162	22%	22%
2	Syrië	416	11%	Syrië	139	9%	Syrië	555	11%	33%
3	Brazilië	252	7%	Oekraïne	124	8%	Brazilië	291	6%	39%
4	Burundi	162	4%	Guinee	119	8%	Guinee	276	5%	44%
5	Guinee	157	4%	Congo (DRC)	51	3%	Congo (DRC)	184	4%	48%
6	Congo (DRC)	133	4%	Algerije	45	3%	Burundi	182	4%	51%
7	Japan	111	3%	Brazilië	39	3%	Oekraïne	134	3%	54%
8	Kameroen	108	3%	Afghanistan	35	2%	Kameroen	129	2%	56%
9	Palestina	94	3%	India	27	2%	Algerije	124	2%	59%
10	Albanië	92	2%	Palestina	23	2%	Palestina	117	2%	61%
		92	2%							
	Rest	1300	35%	Rest	489	33%	Rest	2016	39%	
	TOTAAL	3685		TOTAAL	1485		TOTAAL	5170		

Top 10 van de meest vertegenwoordigde nationaliteiten bij de pas ingeschreven doelgroepen in 2025.

Mensen uit Brazilië staan nu op de derde plaats. Terwijl zij vóór de invoering van de verplichting vrijwel afwezig waren in het inburgeringstraject, is hun aanwezigheid de afgelopen jaren sterk toegenomen, vrijwel uitsluitend onder nieuwkomers. Die evolutie is een sprekend voorbeeld van de effecten van de hervormingen van 2022, die hebben bijgedragen aan **een diversificatie van de herkomst**³⁶ van de gebruikers door **de opkomst van nieuwe nationaliteiten**. Andere voorbeelden zijn de opkomst, voornamelijk onder verplichte nieuwkomers, van de **Japanse nationaliteit** en, voor het eerst, van de **Albanese nationaliteit (2%)**.

³⁴ Ter herinnering: een persoon die tot het traject wordt toegelaten, voldoet aan de criteria om het traject af te leggen en de BAPA's stemmen ermee in om hem te ondersteunen.

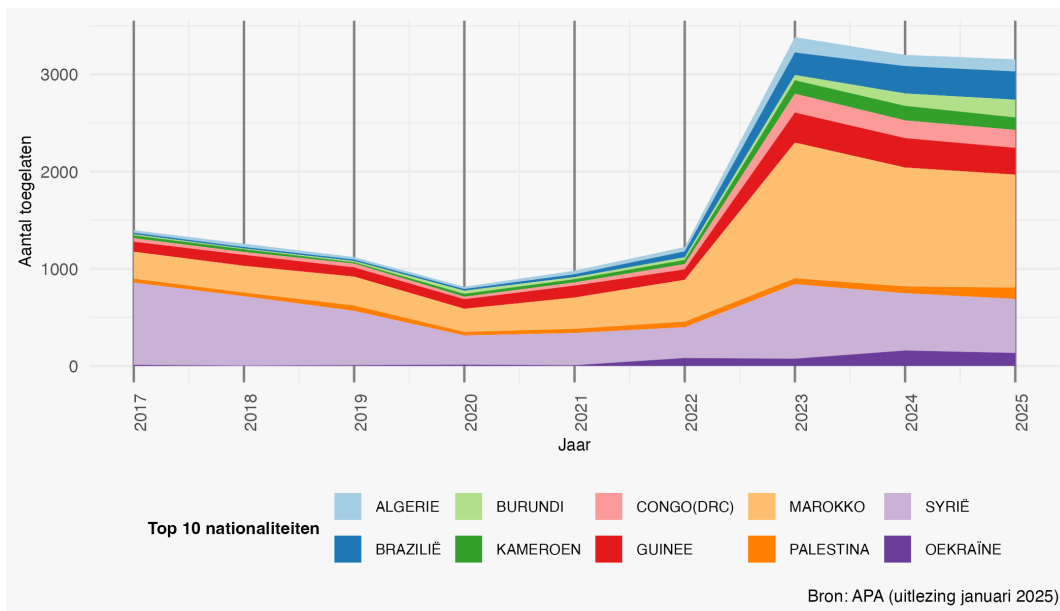
³⁵ De sociale balans "wordt opgemaakt op basis van de gegevens die de begunstigde heeft meegedeeld over zijn gezinstoestand, beroepssituatie, sociaal-economische achtergrond, relatiestatus, opleiding, gezondheidstoestand, handicapsituatie en woonomstandigheden." (Art. 12, Besluit GGC 2024)

³⁶ Zie "De verplichting in de context van de uitbreiding van de doelgroep van het inburgeringstraject. Analyse van een overgang", Onderzoeksrapport 2024, CBAI.

Bovendien hebben de hervormingen er ook toe bijgedragen dat **bepaalde nationaliteiten** die al vóór 2022 aanwezig waren, **sterker vertegenwoordigd zijn**, een trend die zich vandaag de dag nog steeds voortzet, met name voor Burundi, Congo (DRC), Kameroen en Algerije. Het gaat vooral om personen afkomstig uit postkoloniale landen waar de Franse taal nog steeds aanwezig is, waardoor een deel van hen aankomt met **minder grote taalnoden** (zie onderdeel Taalbalans).

Dit jaar maakt Palestina zijn intrede in de top 10 van meest vertegenwoordigde nationaliteiten, in beide doelgroepcategorieën. Die stijging is vooral uitgesproken onder nieuwkomers en weerspiegelt de toename van het aantal verzoeken om internationale bescherming door Palestijnen in de afgelopen twee jaar (zie deel Territoriale context).

Ook is er **sinds 2021 een aanhoudende stijging** te zien in het **aandeel Oekraïense gebruikers** (Figuur 11), dat nu op de derde plaats staat onder de buitenlandse personen (+1 procentpunt). Het gaat vaak om voormalige OBTB-gebruikers die ofwel hun Franse taalopleiding willen voortzetten, ofwel op een later tijdstip een aanvraag voor de nationaliteit willen indienen. Het aandeel van personen met **de Indiase nationaliteit blijft** daarentegen **dalen** (-1 procentpunt). Die groep valt voor het eerst uit de algemene top tien, maar blijft onder de buitenlandse personen nog steeds zwak vertegenwoordigd (2%). In drie jaar tijd is hun aandeel met 11 procentpunten gedaald, en sinds 2019 met 19 procentpunten.

Figuur 11: Evolutie van de eerste 10 nationaliteiten van de in de 2024 ingeschreven doelgroep.

4.2 Sociodemografische situatie: gender, leeftijd en gezinssamenstelling

4.2.1 Geslacht

In 2025 **vormen vrouwen nog steeds de meerderheid van de deelnemers aan het traject**: zij maken 60% van de ingeschreven doelgroep uit, tegenover 40% mannen³⁷.

³⁷ Er zijn 9 gebruikers van wie het gender onbekend is, wat neerkomt op 0,2% van de doelgroep. BAPA-BXL geeft aan personen te ontvangen van wie het in de identiteitsdocumenten vermelde gender niet overeenkomt met de

4.2.2 Leeftijd

Wat de leeftijd betreft, zien we dezelfde contrasten tussen de categorieën van de doelgroep waarin **de nieuwkomers een jongere doelgroep vertegenwoordigen dan de buitenlandse personen**. Terwijl de helft van de ingeschreven doelgroep 36 jaar of minder is, is de mediaanleeftijd 35 jaar, terwijl die 39 jaar is voor de buitenlandse personen.

4.2.3 Gezinssamenstelling

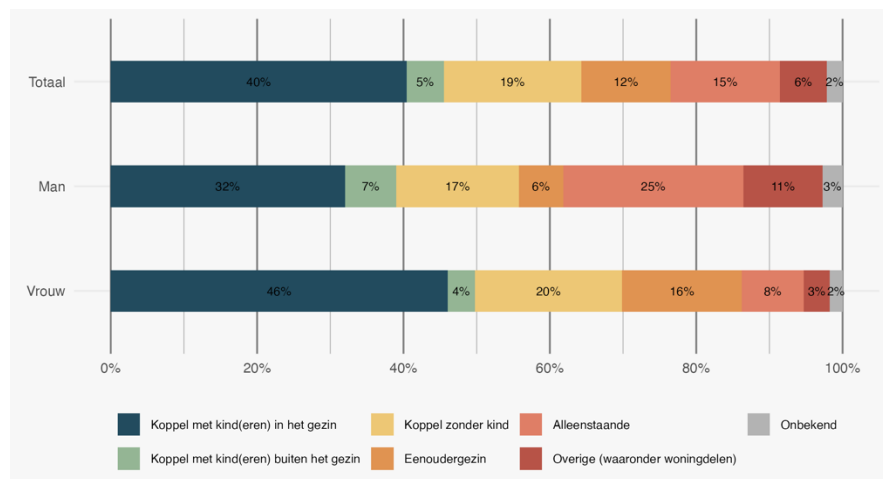
Opmerking

De volgende drie indicatoren (gezinssamenstelling, arbeidssituatie en hoogst behaalde diploma) worden verzameld tijdens de sociale balans. 15% van de in 2025 ingeschreven personen heeft dat echter nog niet gedaan. We hebben de dossiers waarvoor informatie ontbreekt omdat de sociale balans niet is ingevuld, uitgesloten van de analyses. Die uitsluiting is bedoeld om de betrouwbaarheid van de analyses te waarborgen en te voorkomen dat verschillende oorzaken van ontbrekende gegevens door elkaar worden gehaald, zoals het weigeren om bepaalde vragen te beantwoorden of het niet invullen van de sociale balans.

Omwille van de leesbaarheid wordt in deze analyses de term ‘ingeschreven’ gebruikt om **personen** aan te duiden die **ingeschreven zijn en een sociale balans hebben ingevuld**.

De evolutie van de gezinssamenstelling vertoont sterk soortgelijke verdelingen als die van de voorbije jaren. **Gebruikers in koppel met kind(eren) vormen nog steeds de meest vertegenwoordigde categorie**, met een derde van de ingeschreven personen.

Wat gender betreft (*Figuur 12*), is er een **oververtegenwoordiging van vrouwen in de categorie van huishoudens met kinderen ten laste**: ze zijn talrijker dan de mannen die in koppel leven met kind(eren) (46% tegen 32%) of die eenoudergezinnen vormen (16% tegen 6%). Anderzijds zijn **mannen vaker vertegenwoordigd in huishoudens zonder kind**, met name als alleenstaande (25% tegen 8%).

Figuur 12: Verdeling van de ingeschreven doelgroep volgens gezinssamenstelling en gender.

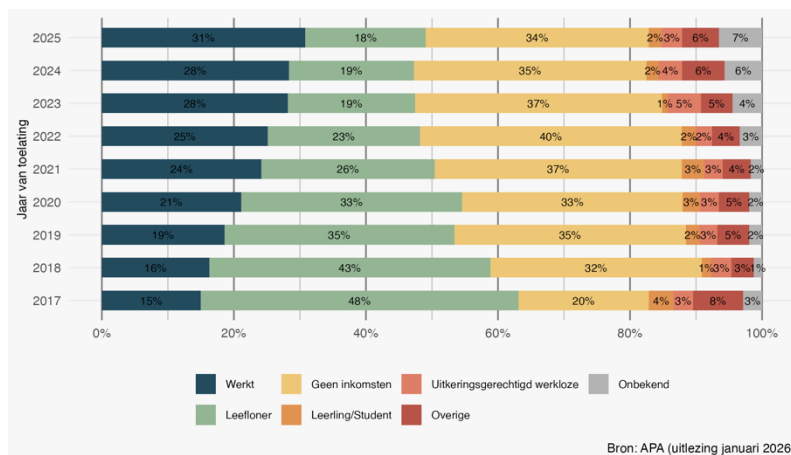
identificatie van de persoon zelf, vanwege de moeilijkheid om dat officieel te wijzigen (Activiteitenverslag 2025, BAPA-BXL, p. 14).

Die verschillen in de gezinssamenstelling weerspiegelen zowel **systemische genderrealiteiten** - in Brussel wordt 87% van de eenoudergezinnen vertegenwoordigd door vrouwen (Focus nr. 74, BISA, 2025, p. 6) - en de **genderdynamieken die eigen zijn aan migratie**. Mannen migreren immers vaker eerst alleen, als alleenstaande, voor ze eventueel een procedure van gezinshereniging opstarten (zie hieronder).

Een vergelijking van de huishoudsituaties van beide doelgroepen laat significante verschillen zien. Nieuwkomers zijn vaker vertegenwoordigd in een relatie zonder kinderen (19%) dan buitenlandse personen (8%). Omgekeerd bevinden die laatste zich vaker in een relatie met kind(eren) in het gezin (40%), als alleenstaande (15%) of in een eenoudergezin (17%). Die verschillen kunnen worden verklaard door een verschil in timing in het vestigingstraject. Aangezien nieuwkomers zich vanaf het begin van hun vestiging in het inburgeringstraject moeten inschrijven, is de kans groter dat de kwestie van het ouderschap - of de aanwezigheid van kinderen in het huishouden - pas later aan de orde komt. Omgekeerd hebben buitenlandse personen - met name degenen die al meer dan drie jaar in het land wonen - vaker te maken met veranderende gezinssituaties (door de geboorte van kinderen of een eenoudergezin).

4.3 Socioprofessionele situatie: inkomen en hoogste diploma's

Sommige gebruikers van de BAPA's bevinden zich in een zeer precare situatie, die met name verband houdt met hun socioprofessionele situatie. Van de in 2025 ingeschreven personen³⁸ is de helft inactief (52%): 18% is leefloner³⁹ en 34% ontvangt geen inkomsten.

Figuur 13: Evolutie van de socioprofessionele situaties van de ingeschreven doelgroep (2017-2025).

De ontwikkeling van de sociaal-professionele situaties van de sinds 2017 ingeschreven doelgroepen (Figuur 13) vertoont een tendens naar de **concentratie rond twee tegengestelde situaties: werkende personen en personen zonder inkomsten**. Die evolutie wordt verklaard door de daling van het aandeel leefloners sinds 2020, gepaard gaande met de toename van het aantal mensen met een baan sinds de invoering van de verplichting.

De voortdurende daling van het aantal leefloners is te verklaren door de toename van het aantal gebruikers in het kader van gezinshereniging, met name vrouwen (16% ontvangt het leefloon

³⁸ Zoals eerder vermeld, sluiten we hier de gebruikers uit die nog geen sociale balans hebben opgemaakt en van wie de informatie nog niet is verzameld.

³⁹ Leefloners worden soms door het OCMW gedwongen zich in te schrijven voor het inburgeringstraject om hun uitkering te behouden of te ontvangen.

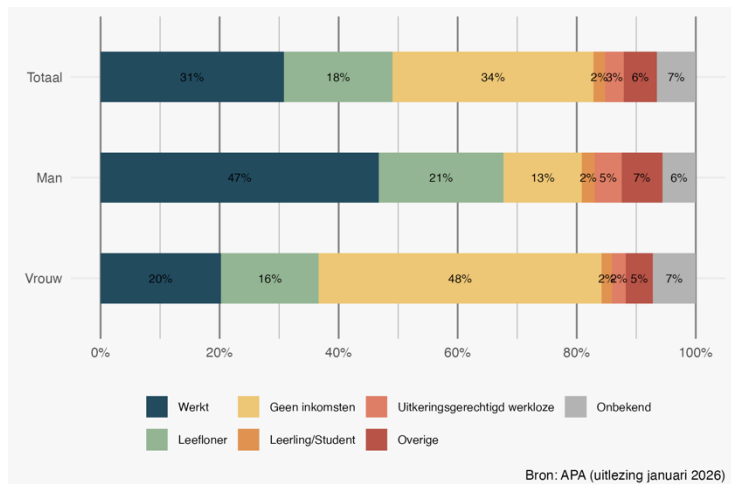
tegenover 21% van de mannen), die vaak worden uitgesloten van sociale bijstand en financieel afhankelijk zijn van hun partner.

De toename van het aantal werkenden onder de doelgroep brengt verschillende moeilijkheden met zich mee voor de BAPA's⁴⁰ :

- enerzijds gaat het voor de medewerkers om administratief zware dossiers, aangezien deze doelgroep minder beschikbaar is⁴¹; de MW moeten dan ook een groot aantal opschortingen met de gemeenten afhandelen;
- anderzijds is er voor de directies en coördinaties de druk om opleidingen met aangepaste uren te organiseren, wat duurder en moeilijker te regelen is (zie hieronder);

Ten slotte blijft de doelgroep zonder inkomen weliswaar het grootst, maar neemt het aandeel ervan voor het derde jaar op rij af. Die situatie geldt vooral voor nieuwkomers, die in deze categorie oververtegenwoordigd zijn (+11 procentpunten) vanwege hun relatief recente aankomst in België en het feit dat zij vaker in het kader van gezinshereniging verblijven (60% tegenover 56% van de buitenlandse personen). Binnen die groep bevinden sommige personen zich in zeer preciaire situaties, of zijn ze zelfs *dakloos*, waardoor er nood is aan een intensieve sociale begeleiding⁴². Buitenlandse personen zijn daarentegen sterker vertegenwoordigd onder uitkeringsgerechtigde werklozen (9% tegenover 1% bij nieuwkomers).

In termen van gender worden de discrepanties tussen mannen en vrouwen groter (*Figuur 14*). **Vrouwen zijn voornamelijk zonder inkomsten** (48% tegen 13% van de mannen), terwijl **mannen vaker werken** (47% tegen 20% van de vrouwen). Zoals de BAPA's melden, stijgt de precariteit bij vrouwen. Sommige vrouwen kiezen ervoor om thuis te blijven, terwijl andere vanwege hun verblijfsstatus afhankelijk zijn van hun partner, of zelfs helemaal geen middelen hebben, en soms verstrikt raken in situaties van huiselijk en/of familiaal geweld⁴³.

Figuur 14: Verdeling van de socioprofessionele situaties van de ingeschreven doelgroep volgens gender

De situatie van werkende personen moet evenwel genuanceerd worden, het is immers geen garantie voor een stabiele

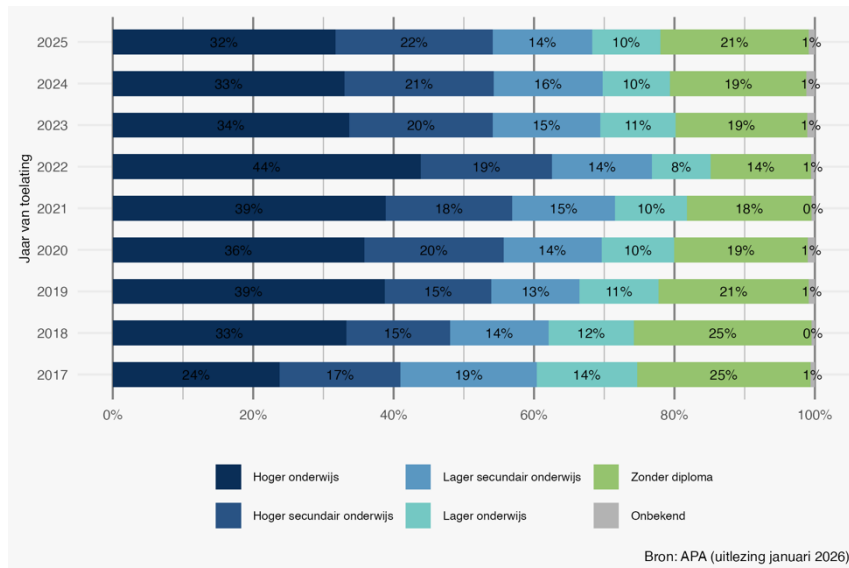
⁴⁰ Convivial (2026), Activiteitenverslag 2025, blz. 12-13; VIA (2026), Activiteitenverslag 2025, blz. 7 en BAPA-BXL (2026), Activiteitenverslag 2025, blz. 17.

⁴¹ Hoewel het inburgeringstraject voortaan wordt erkend als betaald opleidingsverlof, waardoor nieuwkomers opleidingen kunnen volgen met behoud van loon, wordt er nog maar weinig gebruik van gemaakt vanwege de onzekere arbeidssituatie, de status van zelfstandige of de angst om dat bij de werkgever aan te vragen (met name bij recente aanstellingen).

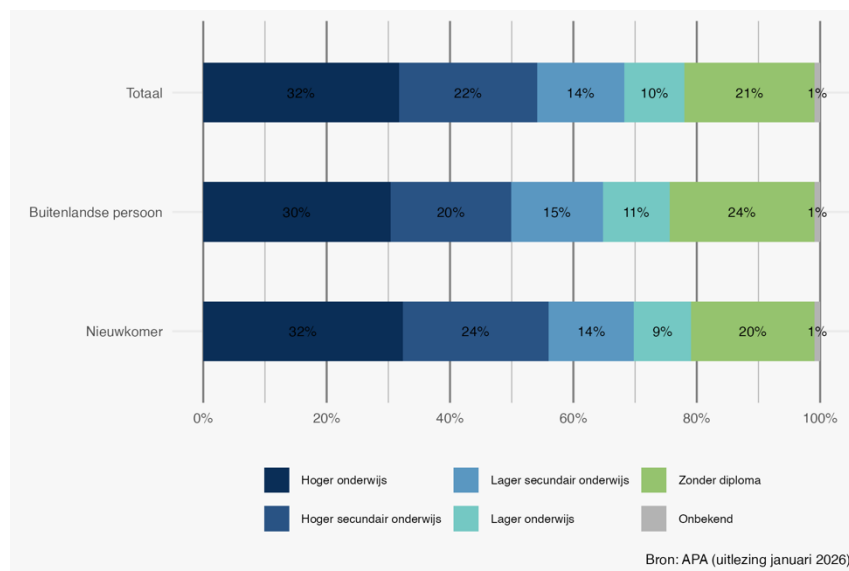
⁴² VIA (2026), Activiteitenverslag 2025, p. 17 en Convivial (2026), Activiteitenverslag 2025, p. 13.

⁴³ Convivial (2026), Activiteitenverslag 2025, p. 13.

sociaaleconomische situatie op de lange termijn; het gaat vaak om onzekere contracten zoals flexijobs, uitzendwerk, deeltijdwerk of arbeidsovereenkomsten van bepaalde duur. Bovendien zit zwartwerk, per definitie niet geteld, niet in deze statistieken.

Figuur 15: Evolutie van het hoogste diploma behaald in het buitenland of in België (2017-2025).

Wat het studieniveau betreft, zien we sinds 2023 een vrijwel identieke verdeling (Figuur 15). Gebruikers met ten minste een diploma van het diploma hoger middelbaar onderwijs (of gelijkwaardig) vormen nog steeds een ruime meerderheid (67%), terwijl het aandeel van de ‘ondergediplomeerde’ gebruikers⁴⁴ nog steeds aanzienlijk is (45%).

Deze indicator varieert lichtjes naargelang de doelgroep (Figuur 16):

Buitenlandse personen zijn vaker ‘ondergediplomeerd’. Dat geldt voor de helft van die doelgroep.

Nieuwkomers hebben vaker minstens een diploma hoger middelbaar onderwijs (56%).

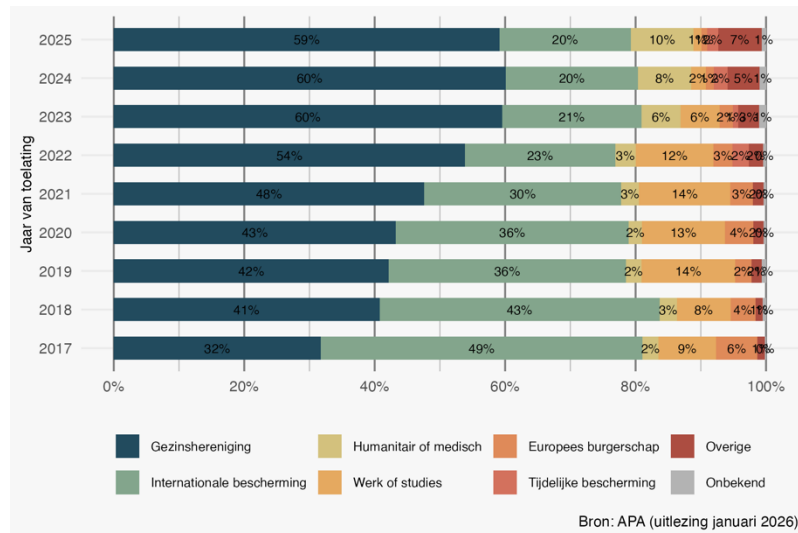
Figuur 16: Verdeling van het hoogste diploma behaald in het buitenland of in België volgens doelgroepencategorie.

Daarnaast bestaan genderverschillen: **vrouwen zijn hoger gediplomeerd dan mannen.** Die tendens is bijzonder sterk in het hoger onderwijs waar 30% van de vrouwen een diploma hoger onderwijs heeft, tegen 23% van de mannen. Die laatste zijn dan weer beter vertegenwoordigd bij de diploma's basisonderwijs en lager secundair onderwijs (23% tegen 18% van de vrouwen).

⁴⁴ Hieronder worden personen verstaan die geen diploma hebben of een diploma dat onvoldoende is om aan de eisen van de arbeidsmarkt te voldoen, namelijk: personen zonder diploma, personen met een diploma van het basisonderwijs of van het lager secundair onderwijs.

4.4 Sociaal-juridische situatie: verblijfstitel en -redenen

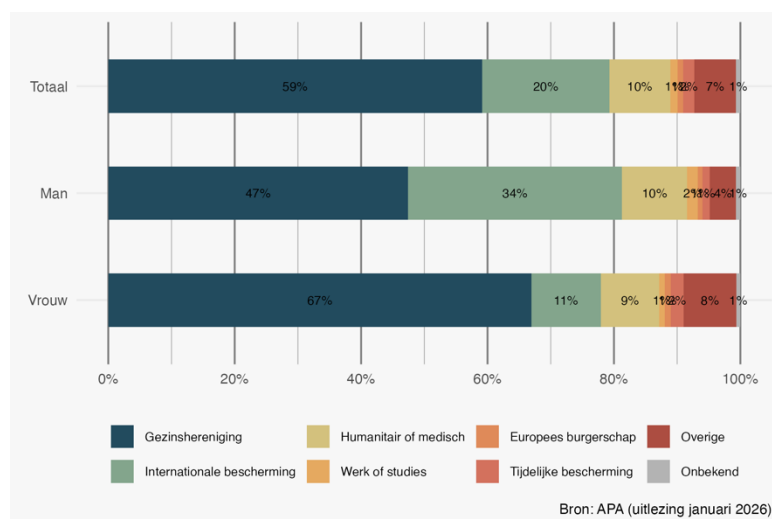
De verdeling van de verblijfsredenen blijft over het algemeen vergelijkbaar met die van vorig jaar, ondanks een lichte stijging van de humanitaire en medische redenen (*Figuur 17*).

Figuur 17: Evolutie van de ingeschreven doelgroep volgens redenen voor de afgifte van de verblijfstitel (2017-2025).

Gezinshereniging blijft veruit de belangrijkste verblijfsreden (59%), gevolgd door **internationale bescherming (vluchtelingen en subsidiaire bescherming)** (20%). Hoewel de federale autoriteiten de voorwaarden voor gezinshereniging in juni 2025 hebben aangescherpt, is er in de gegevens nog geen kwantitatief effect waarneembaar. In de praktijk melden de BAPA's echter een toename van stress en onzekerheid onder de doelgroep waarop die maatregel betrekking heeft⁴⁵.

Wat de categorieën van gebruikers betreft, **spitsen de verblijfsredenen van de nieuwkomers zich toe op vier hoofdredenen**: 60% gezinshereniging, 19% internationale bescherming, 12% medische of humanitaire redenen, en 8% andere motieven. **De verblijfsredenen van buitenlandse personen zijn daarentegen gediversifieerder**, hoewel de meerderheid betrekking heeft op gezinshereniging (56%) en internationale bescherming (22%). De overige motieven vallen hoofdzakelijk onder de vrijstellingen waarin de wetgeving voorziet, zoals het Europees staatsburgerschap, de tijdelijke bescherming, werk of studies.

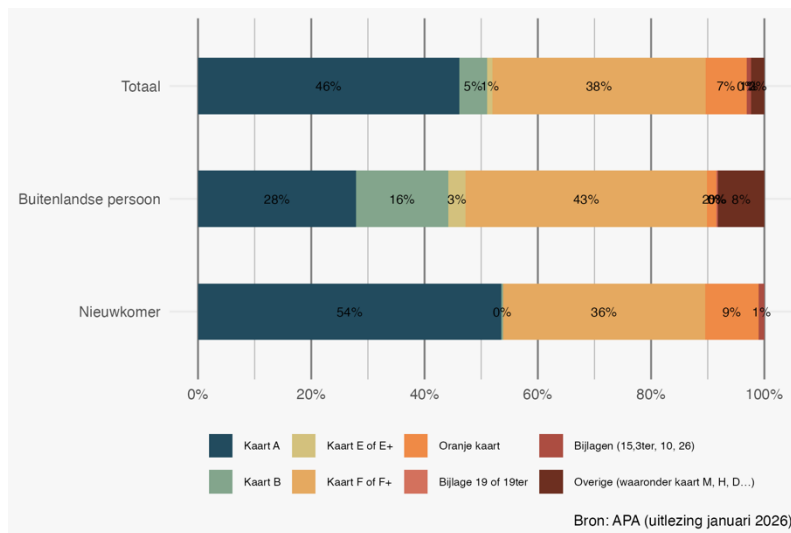
Ten slotte zijn er ook verschillen wat betreft gender. **De meerderheid van de vrouwen komen via gezinshereniging (67%)**, terwijl slechts 11% internationale bescherming geniet. **Bij de mannen is de verdeling evenwichtiger**: 47% via gezinshereniging en 34% op grond van internationale bescherming.

Figuur 18: Ingeschreven gebruikers in 2025 naar redenen voor de afgifte van de verblijfstitel naar gender.

⁴⁵ Zie Activiteitenverslag 2025, VIA p. 5

Bij de analyse van de verblijfskaarten maken we een onderscheid tussen een **verblijf van beperkte en onbeperkte duur**⁴⁶. De verblijfsduur is een belangrijke factor voor de **administratieve precariteit**, alsook voor de toegangs- en take-upvoorwaarden van het inburgeringstraject.

- **Verblijven van beperkte duur vormen de meerderheid en vertegenwoordigen 53% van de doelgroep:** 46% betreft A-vergunningen, waarvan het aandeel sinds 2023 voortdurend toeneemt (+9 procentpunten), en 7% betreft oranje kaarten.
- Bij de **verblijven van onbeperkte duur** vormen de **F- en F+-kaarten**, die verband houden met gezinshereniging, de op één na grootste categorie (38%) en blijven stabiel. Het aandeel van de **B-kaarten**, die uitsluitend in het bezit zijn van buitenlandse personen⁴⁷, bereikt het laagste niveau sinds de invoering van het systeem.

Het is geen verrassing dat **nieuwkomers** overwegend te maken hebben met **verblijven van beperkte duur** (namelijk 64%). Meer dan de helft heeft een **A-kaart** en meer dan een derde is houder van een **F- of F+-kaart**. Daarnaast heeft 9%, oftewel 349 nieuwkomers, een oranje kaart, die in feite overeenkomt met een registratiebewijs. De geldigheidsduur hiervan ligt echter tussen de 3 en 9 maanden.

Figuur 19: Ingeschreven gebruikers in 2025 volgens het type verblijfskaart per doelgroepcategorie.

Die situatie leidt tot een discrepantie tussen de duur van de verblijfstitels en die van het inburgeringstraject, en zorgt tegelijkertijd voor een aanzienlijke administratieve werklast bij het beheer van die dossiers. In 2025 registreerde APA namelijk 713 onderbrekingen van het inburgeringstraject door de gemeenten, waarvan 56% betrekking had op A-kaarten en 29% op oranje kaarten (209 gevallen, oftewel 60% van de nieuwkomers met een oranje kaart).

4.5 Residentiële geografie: gemeenten van verblijf

Wat de woonplaats betreft, blijft het publiek zich in 2025 grotendeels concentreren in de vijf gemeenten waar de BAPA's zijn gevestigd, waar **59% van de gebruikers** woont. Van die gemeenten staat Brussel-Stad opnieuw op de eerste plaats (Figuur 20) en vertegenwoordigt de doelgroep alleen al 19% van de nieuwe inschrijvingen (+4,5 procentpunten ten opzichte van 2024).

⁴⁶ Het verblijf van beperkte duur is van toepassing op de kaarten A, de oranje kaarten en de bijlagen 15, 19 en 19ter. Het verblijf van onbeperkte duur (5 jaar) is van toepassing op de kaarten B, C, D, E, E+, F, F+.

⁴⁷ De B-vergunning is gekoppeld aan een arbeidsovereenkomst; nieuwkomers die hierover beschikken, zijn bijgevolg vrijgesteld van de verplichting.

Anderlecht (12,9%) en Molenbeek (11,9%) behouden eveneens een belangrijke plaats, hoewel de eerste een lichte daling laat zien, terwijl de tweede relatief stabiel blijft.

De gemeenten van de tweede kroon, waarvan het aandeel was toegenomen na de inwerkingtreding van de verplichting, blijven aanwezig in het systeem. Dat geldt met name voor Ukkel, Oudergem, Ganshoren en Sint-Pieters-Woluwe, hoewel hun aandeel beperkt blijft (Tabel 3).

Gemeente van verblijf	Nieuwkomers		Buitenlandse personen		Totaal	
	Aantal	Aandeel (%)	Aantal	Aandeel (%)	Aantal	Aandeel (%)
Total	3682	100%	1485	100%	5167	100%
Brussel-Stad	769	20.9%	220	14.8%	989	19.1%
Anderlecht	413	11.2%	255	17.2%	668	12.9%
Molenbeek-Saint-Jean	450	12.2%	164	11%	614	11.9%
Schaerbeek	311	8.4%	190	12.8%	501	9.7%
Elsene	297	8.1%	72	4.8%	369	7.1%
St.-Gillis	266	7.2%	58	3.9%	324	6.3%
Ukkel	200	5.4%	81	5.5%	281	5.4%
Vorst	159	4.3%	122	8.2%	281	5.4%
Jette	121	3.3%	68	4.6%	189	3.7%
Saint-Josse-Ten-Noode	155	4.2%	31	2.1%	186	3.6%
Auderghem	97	2.6%	20	1.3%	117	2.3%
Koekelberg	82	2.2%	33	2.2%	115	2.2%
Woluwe-Saint-Pierre	76	2.1%	14	0.9%	90	1.7%
Etterbeek	49	1.3%	35	2.4%	84	1.6%
Woluwe-Saint-Lambert	43	1.2%	42	2.8%	85	1.6%
Evere	36	1%	42	2.8%	78	1.5%
Berchem-Sainte-Agathe	44	1.2%	18	1.2%	62	1.2%
Ganshoren	48	1.3%	8	0.5%	56	1.1%
Watermaal-Bosvoorde	41	1.1%	12	0.8%	53	1%
Onbekend	25	0.7%	0	0%	25	0.5%

Bron: APA (uitlezing januari 2026)

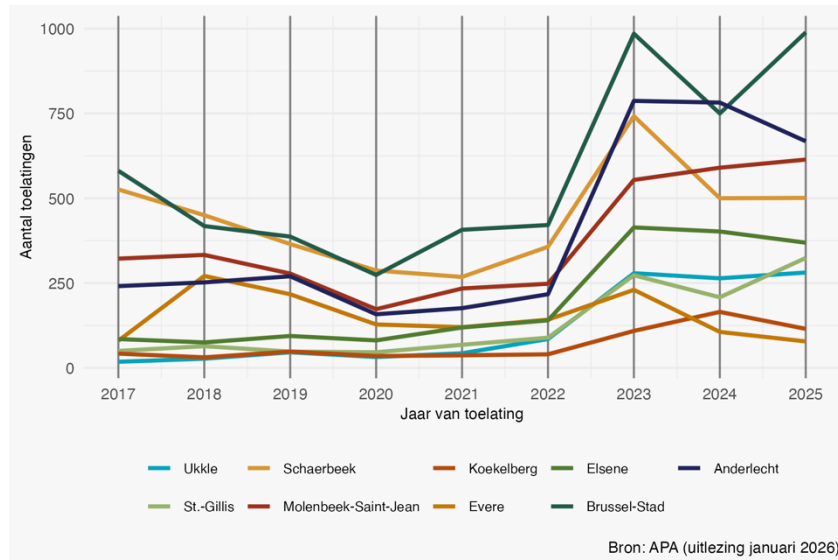
Tabel 3 : Ingeschreven gebruikers in 2025 volgens de gemeente van verblijf en de doelgroepcategorie.

Bepaalde evoluties verdienen echter de aandacht. Het aandeel van de gemeente Sint-Gillis neemt toe (+2 procentpunten), voornamelijk als gevolg van een stijging van het aantal nieuwkomers, terwijl Etterbeek een omgekeerde evolutie doormaakt. Verder vertoont Ukkel, dat zich tot nu toe onderscheidde door een oververtegenwoordiging van nieuwkomers, voortaan een evenwichtigere verdeling tussen prioritaire en niet-prioritaire doelgroepen.

De analyse per doelgroep brengt ook territoriale specifieke kenmerken aan het licht. Nieuwkomers zijn oververtegenwoordigd in Brussel-Stad, Elsene, Sint-Gillis, Sint-Joost en Oudergem, terwijl buitenlandse personen sterker vertegenwoordigd zijn in Anderlecht, Schaarbeek, Vorst en Jette.

Ten slotte kent de gemeente Evere voor het tweede jaar op rij een daling en noteert een afname van 4,5 procentpunten ten opzichte van de periode 2016-2022 (Figuur 20). Het aantal gebruikers uit Evere bereikt een van de laagste niveaus sinds de invoering van het systeem. Die evolutie is te verklaren door een historische oververtegenwoordiging van die gemeente in het inburgeringstraject⁴⁸.

⁴⁸ Vóór de hervormingen van 2022 verwees Evere personen die hun verblijfstitel moesten verlengen systematisch door naar de BAPA's, zonder dat dit overeenkwam met de werkelijke instroom van nieuwkomers.

Figuur 20: Evolutie van de ingeschreven doelgroep volgens de gemeente van verblijf (2017-2024).

Concluderend kan worden gesteld dat de profielen van de gebruikers in 2025 zeer vergelijkbare trends vertoonden met die van 2024. De wetshervormingen hebben geleid tot een diversere doelgroep wat betreft nationaliteiten, maar hebben ook een concentratie-effect gehad, met name wat betreft verblijfsredenen, diploma's en sociaal-professionele situaties. Uiteindelijk hebben die hervormingen ertoe geleid dat het wervingsgebied van de BAPA's is uitgebreid.

5. ACTIES VAN DE BAPA'S

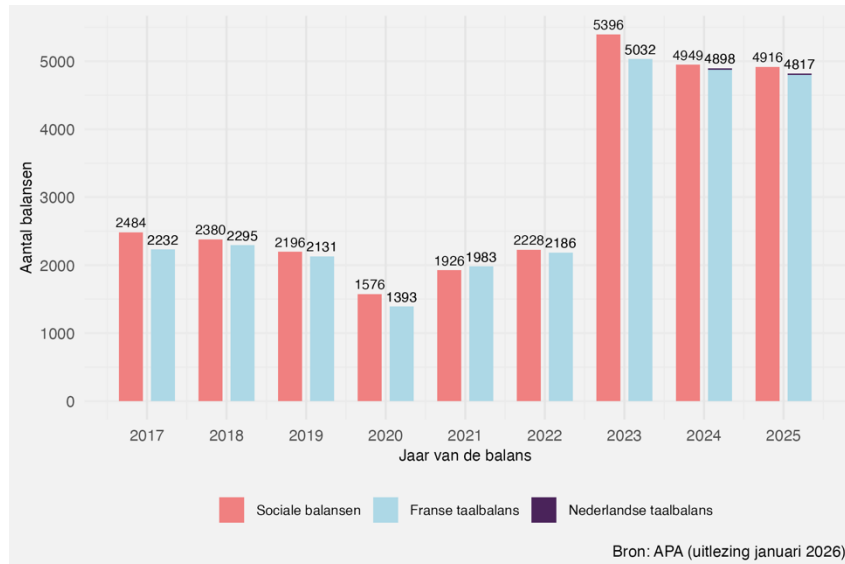
5.1 Onthaalprogramma

5.1.1 Sociale balans

De sociale balans (SB) is het eerste contact met een maatschappelijk assistent, essentieel moment om een vertrouwensrelatie op te bouwen om de noden en kennis van de gebruiker te identificeren. Die uitwisselingstijd laat toe om de doelstellingen en de strategie voor het vervolg van het traject te bepalen, zowel wat betreft doorverwijzing en begeleiding naar andere gespecialiseerde diensten als het zoeken naar oplossingen in noodgevallen (doorverwijzing naar psychologische hulp, huisvesting, materiële hulp, enz.).

In 2025 **hebben** de drie BAPA's **4916 sociale balansen opgesteld**, wat neerkomt op een daling van 7% ten opzichte van 2024. Dat is echter nog steeds meer dan het dubbele van het aantal in 2022 (+120%) en in vergelijking met de normen die vóór de hervormingen van 2022 golden (*Figuur 21*). Van de sociale balansen van 2025 **had 69% betrekking op nieuwkomers en 31% op buitenlandse personen**.

Om de doeltreffendheid van het traject in dit stadium te beoordelen, vergelijken we het aandeel dat in hetzelfde jaar een sociale balans heeft opgesteld. Van de 5167 personen die zich in 2025 nieuw hebben ingeschreven, **heeft 84% een sociale balans opgesteld**, wat neerkomt op 4350 gebruikers. Die indicator blijft dicht bij het gemiddelde van de afgelopen zes jaar, dat 86% bedraagt. Die stabiliteit is positief en suggereert dat er geen extra werklust ontstaat voor de MW.

Figuur 21: Evolutie van het aantal sociale balansen en taalbalansen (2017-2025).

5.1.2 Taalbalansen

De **taalbalans** (TB) dient om de taalvaardigheid van de gebruiker(s) in het Nederlands of het Frans te beoordelen en hem binnen de verschillende opleidingsniveaus (richtingen en modules) te plaatsen⁴⁹. Die beoordeling wordt uitgevoerd met het oog op de inschrijving van de persoon voor een eerste module bij de taalopleidingsoperatoren, wanneer het verwachte niveau lager is dan A2 van het CEFR (art. 13, GGC-besluit 2024). Wat betreft de taal van het traject, kiest vrijwel alle cursisten (99%) voor het Frans.

In 2025 werden **4817 taalbalansen** gerealiseerd: waarvan 99,7% (of 4801 balansen) in de drie BAPA's en 16 bij het Huis van het Nederlands. Voor die laatste delen de gebruikers het resultaat zelf mee aan de BAPA's om het in APA in te voeren.

Van de 4817 Franstalige taalbalansen die door de BAPA's werden uitgevoerd, **beschikten 2650 gebruikers - dat is meer dan de helft (55%) - al over het vereiste taalniveau (A2)** en moesten dus geen taalopleiding volgen.

Bij de gebruikers die al het A2-niveau Frans hadden, kunnen verschillende vaststellingen worden gedaan:

- hun aandeel blijft stijgen (+3 procentpunten ten opzichte van 2024);
- de meerderheid van hen is direct in een BAPA's geplaatst (78% tegenover 22% die een erkend attest heeft voorgelegd). Van die door de BAPA's geplaatste personen is 80% beoordeeld in een FLE-traject en 20% in een alfabetiseringstraject;
- buitenlandse personen beschikken vaker over het vereiste niveau Frans dan nieuwkomers: 75% van hen tegenover 46% van de nieuwkomers. Wanneer hun niveau echter door de BAPA's wordt beoordeeld, worden buitenlandse personen (proportioneel) vaker getest in een alfabetiseringsrichting, terwijl nieuwkomers vaker in FLE worden getest.

⁴⁹ De TB wordt verzorgd door de maatschappelijk werkers van de BAPA's als de keuze voor de leertaal Frans is, en door het Huis van het Nederlands als de keuze op Nederlands valt.

		Nieuwkomer		Buitenlandse persoon		Totaal	
		Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Vereiste niveau		1528	46%	1122	75%	2650	55%
Geplaatst bij BAPA		1324	87%	737	66%	2061	78%
	Alpha	199	15%	219	30%	418	20%
	FLE	1125	85%	518	70%	1643	80%
Erkend attest		204	13%	385	34%	589	22%
Geen niveau vereist		1781	54%	370	25%	2151	45%
Taalmodules geplaatst	Alpha*	448	25%	108	29%	556	26%
	Alpha Oral A 1.1	379	11%	70	5%	449	9%
	Alpha Oral A 1.2	35	1%	15	1%	50	1%
	Alpha Oral A 2	34	1%	23	2%	57	1%
	FLE NAL	103	6%	15	4%	118	5%
	FLE A	567	32%	113	31%	680	32%
	FLE A A1.1	359	63%	56	50%	415	61%
	FLE A A1.2	102	18%	26	23%	128	19%
	FLE A A2	106	19%	31	27%	137	20%
	FLE B	647	36%	127	34%	774	36%
	FLE B A1	523	81%	92	72%	615	79%
	FLE B A2	124	19%	35	28%	159	21%
	FLE (onbepaalde module)	3	0%	1	0%	4	0%
Niet verduidelijkt		13	1%	6	2%	19	1%
Total		3309	100%	1492	100%	4801	100%

Verdeling van de gebruikers op basis van hun niveau Frans en de categorie waartoe ze behoren.

In totaal zijn 2151 personen ingedeeld in taalmodules, met de volgende verdeling over de richtingen: 26% in Alpha, 5% in FLE NAL, 32% in FLE A en 36% in FLE B. In 2025 daalt het aandeel van de FLE B-richting licht (-3,5 procentpunten) ten gunste van de alfabetiseringsrichtingen en FLE A. Wat het gender betreft, zijn er geen grote verschillen in de taalniveaus, behalve dat vrouwen vaker in FLE B zitten en mannen iets vaker in FLE A.

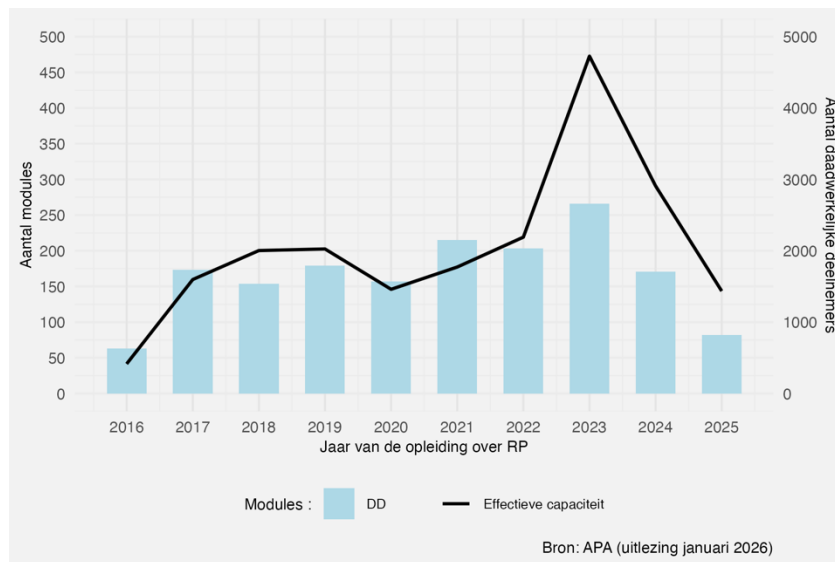
Hoewel de FLE B-richting de grootste blijft, zijn er specifieke kenmerken per categorie gebruikers. **Buitenlandse personen worden vaker doorverwezen naar de alfabetiseringsrichting** dan nieuwkomers (29% tegenover 25%), **terwijl nieuwkomers vaker worden doorverwezen naar de FLE B-richting dan** buitenlandse personen (36% tegenover 34%). De FLE A-opleiding vertoont daarentegen een evenwichtigere verdeling tussen beide doelgroepen.

5.1.3 Informatie Rechten en Plichten

De modules Rechten en Plichten (RP) worden in de regel gegeven door sociaal begeleiders of opleiders. Sommige modules in zeldzame talen (Dari, Farsi, Pashto, enz.) vereisen eventueel de tussenkomst van een tolk, die ofwel een maatschappelijk assistent (binnen de BAPA's) ofwel een externe tolk is (vb.: SeTIS, Brussel Onthaal).

In 2025 werden slechts 82 RP-modules georganiseerd, wat minder dan de helft is van het aantal in 2024, doordat de RP-modules werden samengevoegd met de opleidingen over burgerschap in modules van 60 uur, overeenkomstig artikel 16 van het GGC-besluit van 2024. Alleen BAPA-BXL (5) en VIA (77) hebben RP-modules georganiseerd en hebben in totaal 1435 deelnemers bereikt.

In 2025 worden deze modules in **10 talen** aangeboden, maar in verschillende verhoudingen: **43% van de modules wordt gegeven in een van de Arabische talen**⁵⁰, een derde in het Frans (22% in het Frans en 11% in eenvoudig Frans) en 11% in het Engels.

Figuur 22: Evolutie van het aantal gebruikers dat een RP gevolgd heeft en van het aantal modules (2017-2025).

5.2 Bestanddelen van het aanbod

5.2.1 Sociale begeleiding

De sociale begeleiding is een essentieel bestanddeel van het aanbod van de BAPA's, in het bijzonder voor de meest kwetsbare doelgroep. Die begeleiding door een maatschappelijk assistent is de start van de sociale balans en steunt volgens de wetgeving op *“de voortdurende evaluatie van de situatie van de begunstigde tijdens het inburgeringstraject, in de bijstand aan de begunstigde voor de stappen die hij zet voor zijn sociale en professionele inburgering en, in voorkomend geval, in zijn doorverwijzing naar andere voorzieningen, inclusief om zijn taalkennis te versterken.”* (Art. 17, Besluit GGC 2024).

Hoewel de begeleidingsbehoeften van persoon tot persoon verschillen, blijkt uit de activiteitenverslagen van de BAPA's dat **de meest voorkomende verzoeken** betrekking hebben op:

- De **administratieve en juridische procedures** met betrekking tot het traject zelf of tot externe diensten en systemen (gemeenten, OCMW's, vakbonden, verblijfstitel, gezinshereniging...);
- De **toenemende digitalisering van diensten** (een probleem waar vooral de doelgroep die een alfabetiseringscursus volgt mee te maken heeft, aangezien die het meest te lijden heeft onder de digitale kloof);
- Het **zoeken naar woonruimte**;

⁵⁰ Hier wordt gekeken naar de Arabische modules: de modules Oost-Arabisch (20%), Maghrebijns Arabisch (20%) en Klassiek Arabisch (5%).

- **Financiële moeilijkheden** (inkomensverlies, het invullen van de belastingaangifte, schuldbemiddeling en afbetalingen...);
- Het **zoeken naar een beroepsopleiding en/of een baan** (SPI-begeleiding);
- De formaliteiten in verband met **de inschrijving van kinderen in de kinderopvang of de school**;
- **Gezondheid (geestelijk of lichamelijk) en toegang tot zorg** (voor de persoon zelf of een afhankelijke persoon);
- **Huiselijk geweld**, met name partnergeweld (een fenomeen dat zichtbaarder is geworden sinds de inwerkingtreding van de verplichting om het inburgeringstraject te volgen);
- Het **sociale en culturele leven** van de gebruikers (verzoeken om activiteiten, enz.)

De sociale begeleiding neemt twee vormen aan: **directe begeleiding en doorverwijzing**. Die laatste hangt af van het aangegeven type behoefte en het profiel van de gebruiker (meer bepaald zijn taalkennis).

Hoewel **doorverwijzing naar diensten buiten** het BAPA soms wordt gerechtvaardigd als een manier om de ‘zelfredzaamheid’ van de gebruikers te bevorderen - waarbij ze worden aangemoedigd om kennis te maken met andere diensten die aan hun behoeften kunnen voldoen -, is doorverwijzing ook een praktijk geworden die onmisbaar is geworden in een context waarin de onthaalbureaus verzadigd zijn. Zoals een BAPA in zijn activiteitenverslag treffend benadrukt: wanneer gebruikers “worden aangemoedigd om zich tot andere diensten te wenden [...], gaat het er zowel om hen gerust te stellen als te voorkomen dat zij al hun verzoeken bij hun vaste maatschappelijk werker concentreren”⁵¹. De externe doorverwijzing stuit echter ook op de verzadiging van bepaalde partnerorganisaties, met name die welke gespecialiseerd zijn in rechtsbijstand.

De BAPA’s verwijzen ook **door naar interne diensten** die zijn ontwikkeld om de maatschappelijk werkers te ontlasten en tegemoet te komen aan de specifieke (juridische of psychologische) noden van de doelgroepen. Naast die interne diensten hebben de drie BAPA’s ook activiteiten ontwikkeld om sociale isolatie (gespreksgroepen), genderongelijkheid (workshops voor vrouwen) of, meer recentelijk, de digitale kloof (computerworkshops) tegen te gaan.

Die tendens naar ‘interne doorverwijzing’ komt vooral tot uiting op het gebied van **de sociaal-professionele integratie (SPI)** - een prioritair onderdeel voor de BAPA’s in de sociale begeleiding. Gezien de vele hindernissen waarmee gebruikers te maken krijgen bij hun doorverwijzing naar ‘klassieke’ SPI-diensten, hebben de onthaalbureaus sinds 2019 specifieke initiatieven genomen (begeleiding en individuele ‘professionele coaching’-projecten, ‘pre-SPI’-activiteiten, enz.).

Ondanks het essentiële karakter ervan is de sociale begeleiding echter een van de onderdelen van het inburgeringstraject die het meest onder druk staat door de verzadiging van het systeem. De hervormingen van 2022 hebben geleid tot een **toename van de administratieve rompslomp** (beheer van de wachtlijst en attesten, in- en uitschrijvingen voor opleidingen, opschortingen om professionele redenen, vrijstellingen, detectiefouten, aanmaningen...) wat ertoe leidt dat

⁵¹ VIA (2026), Activiteitenverslag 2025, p. 42.

maatschappelijk werkers minder tijd kunnen besteden aan het luisteren naar en het opbouwen van een vertrouwensband met de gebruikers⁵².

Afgezien van de gevolgen van de verzadiging worden maatschappelijk werkers in de praktijk bovendien geconfronteerd met andere moeilijkheden, waarvan de meest voorkomende zijn:

- **De onbeschikbaarheid van bepaalde doelgroepen**, om gezondheidsredenen of omdat zij prioriteit geven aan andere stappen die essentieel zijn voor hun integratie (beroepsactiviteit of het zoeken naar werk, huishoudelijke taken, gezinsherenigingsprocedure...). Die onbeschikbaarheid maakt de opvolging door maatschappelijk werkers bijzonder tijdrovend (frequente herinneringen, afwezigheid bij afspraken, afzeggingen van opleidingen...);
- De **complexiteit van de begeleiding van slachtoffers van huiselijk geweld**, die een langdurigere en delicate opvolging vereist;
- Het gevoel **van machteloosheid bij de MW ten aanzien van verzoeken inzake huisvesting** (gebrek aan concrete oplossingen, verzadiging van de bestaande systemen en de situatie op de Brusselse vastgoedmarkt);
- **Het gebruik van valse attesten** (met name taalattesten), wat preventie- en detectiewerk vereist. Het gebruik van die valse attesten wijst ook op het belang van de uitdagingen die gepaard gaan met het verkrijgen van een attest, met name voor personen die de nationaliteit aanvragen;
- **De taalbarrière** tussen de MW en de begeleide personen vormt - *de facto* - een belemmering voor een goed begrip van de verstrekte informatie⁵³. Bovendien maakt het **gebrek aan kennis van een van de nationale talen** “de doelgroep bijzonder afhankelijk van maatschappelijk werkers voor alle te verrichten sociale formaliteiten”⁵⁴. Hoewel “dat een belangrijke belemmering vormt voor de zelfredzaamheid van de gebruikers”⁵⁵, verhoogt het ook - in een context waarin het traject verzadigd is - de werklast van de maatschappelijk werkers.

5.2.2 Opleiding over burgerschap

De duur van de opleiding over burgerschap “*bedraagt minstens vijftig uur. § 2. De opleiding wordt gegeven aan groepen van maximaal twintig gebruikers door een opleider met pedagogische vaardigheden die in het bezit is van een getuigschrift van een opleiding tot opleider over burgerschap uitgereikt door een erkende opleidingsorganisatie, en van een geldig getuigschrift van voortgezette opleiding uitgereikt door hetzelfde type organisatie.*” (Art. 18, Besluit GGC 2024). De grote thema's van die opleiding worden vastgelegd door het uitvoeringsbesluit (2024), met name: “*de geschiedenis van België, met inbegrip van de migratiegeschiedenis, de politieke en institutionele organisatie van België, de geografie van België, het multiculturele karakter van*

⁵² Zie het onderzoeksrapport van 2024 van het CBAI: “*De begeleidingsverplichting in een context van uitbreiding van de doelgroep. Analyse van een overgang*”, blz. 75-88.

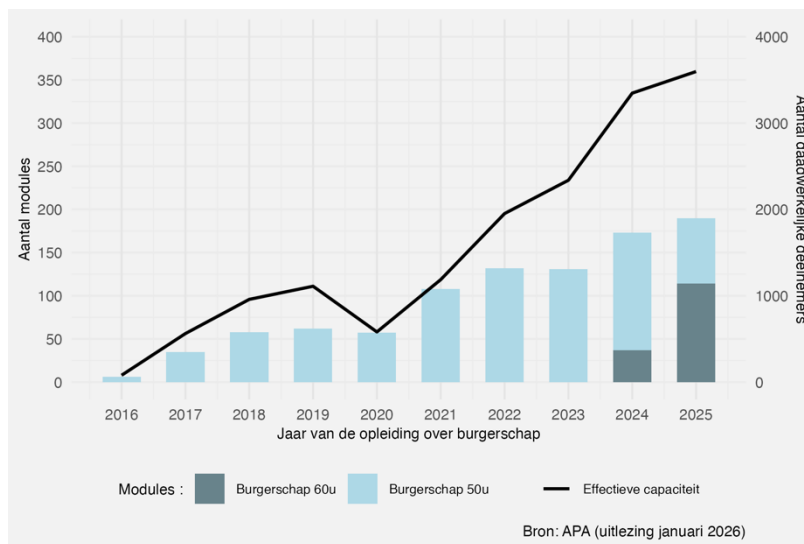
⁵³ BAPA-BXL (2026), Activiteitenverslag 2025, p. 47.

⁵⁴ Convivial (2026), Activiteitenverslag 2025, p. 29.

⁵⁵ Ibid.

België, de sociaal-economische organisatie van België, het Belgische socialezekerheidssysteem, de organisatie van de arbeidsmarkt en de participatiemodaliteiten.” (Art. 19, Besluit GGC 2024).

In 2025 organiseerden de BAPA's **190 modules 'opleiding over burgerschap'**, dat zijn 17 modules meer dan in 2024 (+10%). Dit jaar vormen de lange modules van 60 uur de meerderheid (114 modules, ofwel 60%), tegenover de 76 modules in het klassieke formaat van 50 uur. Convivial biedt uitsluitend opleidingen van 60 uur aan, BAPA-BXL eveneens overwegend, terwijl VIA nog steeds 50 uur aanbiedt, maar in augustus 2026 zal overschakelen naar het 60-uurformaat⁵⁶. Het aandeel van de modules die door externe partners worden verzorgd, met name Setis en La Chambre de l'Art et de la Culture, neemt toe (+8 modules) en vertegenwoordigt 13% van het aanbod in 2025.

Figuur 23: Evolutie van het aantal gebruikers dat een opleiding over burgerschap gevolgd heeft en van het aantal opleidingen over burgerschap (2016-2025).

In totaal hebben **3597 deelnemers in 2025 deelgenomen aan een opleiding over burgerschap**, wat neerkomt op een stijging van 7% ten opzichte van 2024 en van 54% sinds 2023. De gemiddelde grootte van de opleidingsmodules bedraagt 19 deelnemers⁵⁷. De evolutie van het aantal deelnemers en modules laat zien welke inspanningen de BAPA's sinds de hervormingen van 2022 hebben geleverd om hun effectieve capaciteit te vergroten en zo beter aan te sluiten bij de vraag, die voortdurend toeneemt.

In 2025 worden de burgerschapsmodules in **8 talen** aangeboden⁵⁸. **De modules in het Frans blijven in de meerderheid** (52%, waarvan 13% in eenvoudig Frans), gevolgd door het Arabisch (33%) en het Engels (10%). Het aanbod is gediversifieerd door de ontwikkeling van modules in eenvoudig Engels⁵⁹ en de toename van modules in het Spaans en het Japans, wat de evolutie weerspiegelt van de doelgroepen die door de BAPA's worden onthaald. Er blijven verschillen bestaan tussen de BAPA's, afhankelijk van de profielen van de gebruikers (zie Activiteitenverslag 2025 van de BAPA's).

⁵⁶ VIA (2026), Activiteitenverslag 2025, p. 41.

⁵⁷ Het handhaven van dit deelnamepercentage berust op de systematische bevestiging van de aanwezigheid, tussen 5 en 10 dagen vóór aanvang van de opleidingen. Die opvolging maakt het mogelijk de bezetting van de beschikbare plaatsen te optimaliseren, wat sinds de verzadiging erg belangrijk is geworden, maar zorgt voor een aanzienlijke werklast voor de teams.

⁵⁸ Door geen onderscheid te maken tussen de verschillende vormen van het Arabisch (klassiek, Maghrebijns, Oosters, Oosters alfa).

⁵⁹ Die modules zijn bedoeld voor niet-moedertaalsprekers met een gemiddeld of beginnersniveau Engels. BAPA-BXL (2026), Activiteitenverslag 2025, blz. 40

In totaal **werden 20 modules met aangepaste uren gegeven**, zeven meer dan in 2024. De vraag naar cursussen met aangepaste uren blijft toenemen, met name voor de doelgroep die werkt of een opleiding volgt. Hoewel de BAPA's zich inspannen om het aanbod met aangepaste uren uit te breiden, beperken budgettaire beperkingen hun mogelijkheden om die te organiseren.

Het aanbod aan opleidingen over burgerschap is structureel ontoereikend en biedt onvoldoende verlichting voor de BAPA's. De opleidingscapaciteit dekt namelijk slechts 70% van de nieuwe inschrijvingen, waardoor het systeem automatisch een overdracht van 30% van de werklust over een jaar veroorzaakt (nog afgezien van de reeds bestaande overdracht). **De huidige financiële middelen** laten niet toe om meer modules te organiseren. Die budgettaire beperking leidt tot een verlenging van de wachttijd tussen de inschrijving bij de BAPA en de start van de opleiding: de helft van de gebruikers moet minstens 5 maanden wachten.

5.2.3 De taalopleiding

De taalopleiding is het enige onderdeel dat **door externe operatoren wordt verzorgd**. De BAPA's verwijzen hun doelgroep door naar erkende instellingen voor Franse taalcursussen en het Huis van het Nederlands centraliseert het Nederlandstalige aanbod (art. 21, GGC-besluit 2024).

Voor de doorverwijzing naar de Franstalige operatoren werken **de BAPA's** - die de taalbalansen doen, de gebruikers in de opleidingsmodules inschrijven (en dus de groepen samenstellen) en de take-up van de opleiding garanderen (herinnering bij het begin, eventuele dubbelzitters onthalen, enz.) – samen met **de taalopleidingsoperatoren** die de opleidingen geven en de attesten van de take-up overhandigen.

Uit onderstaande tabel blijkt dat gebruikers die een taalopleiding moeten volgen, in zeer grote mate (**91%**) worden doorverwezen naar **de 16 geconventioneerde operatoren**.

Type operator	Aantal inschrijvingen	Aandeel (%)
Bruxelles-Formation	8	0.42
Geconventioneerde operatoren	1725	91.22
Promotion sociale	158	8.36
Totaal	1891	100.00

Bron: APA (uitlezing januari 2026)

Tabel4 : Verdeling van de gebruikers, ingeschreven in taalopleidingen, die in 2025 een taalbalans hebben afgelegd, volgens het type operatoren.

Het aandeel geconventioneerde operatoren stijgt licht ten opzichte van 2023 en het aantal personen dat is ingeschreven bij de erkende operatoren voor Sociale Cohesie, gespecialiseerd in alfabetisering (P2), daalt: gaande van 83 ingeschrevenen in 2023 naar 14 in 2024. De overige gebruikers worden doorverwezen naar instellingen voor sociale promotie, waarvan de evolutie van de samenwerking door de BAPA's positief wordt beoordeeld.

Wat de samenwerking met de taalopleidingsoperatoren betreft, blijven de in voorgaande jaren vastgestelde problemen bestaan⁶⁰. De grootste zorg betreft nu de **verzadiging van de alfabetiseringsrichting**, die leidt tot wachttijden van 6 tot 9 maanden voordat men aan een opleiding kan beginnen. Daarnaast wijst BAPA VIA op een specifieke moeilijkheid bij de doorverwijzing van personen met een niveau mondeling Frans hoger dan A2, maar waarvan de schrijfvaardigheid nog onvoldoende is. Het huidige opleidingsaanbod bevat geen modules die

⁶⁰ Zie Monitoringrapport 2024, CBAI, p. 50 (<https://cbai-cracs.github.io/monitoring-2024/>)

specifiek op dat profiel zijn afgestemd, wat hun doorverwijzing naar een geschikt taaltraject bemoeilijkt.

Voor het Nederlands hebben de BAPA's geen rechtstreeks contact met de operatoren, wat de opvolging van de Nederlandstalige taaltrajecten beperkt, met name omdat de resultaten niet worden meegedeeld⁶¹. Het beperkte aantal Nederlandstalige dossiers zou het echter hoe dan ook onmogelijk maken om die nieuwe modaliteit van het inburgeringstraject te evalueren.

Blik op de geconventioneerde taalopleidingsoperatoren

Volgens de cijfers van de COCOF⁶² over het aanbod van **geconventioneerde taalopleidingsoperatoren** werden in 2025 **3899 inschrijvingen**⁶³ voor modules Frans geregistreerd, wat neerkomt op een stijging van 9% ten opzichte van 2024. De verdeling van de inschrijvingen per type module is als volgt: **37% voor FLE A, 25% voor Alpha, 22% voor FLE B en 16% voor FLE NAL**. De inschrijvingen voor FLE NAL stijgen met 8 procentpunten ten opzichte van 2024. De ondervertegenwoordiging van FLE B onder de inschrijvingen (terwijl 36% van de gebruikers hiernaar wordt doorverwezen) is te verklaren doordat geen rekening wordt gehouden met de modules die worden georganiseerd door het onderwijs voor sociale promotie (die modules vallen niet onder de COCOF-gegevens).

Het globale percentage afzeggingen voor de ingeschreven module, alle richtingen samen, bedraagt 17%. Dat percentage ligt lager dan dat van 2024 (-2 procentpunten). Om dat percentage te verlagen, hebben de BAPA's en de taalopleidingsoperatoren samengewerkt, met name bij afzeggingen om de vrijgekomen plaatsen aan het begin van de module op te vullen. Het administratieve beheer van de inschrijvingen en in het tegengestelde geval, van de afzeggingen, uitsluitend gecentraliseerd via de toegang van de maatschappelijk assistenten tot APA, is een aanzienlijke rem op de reactiviteit om vrijgekomen plaatsen te vervangen bij aanvang van de module. **Technische en informaticagebonden eisen bemoeilijken de organisatie en de planning van de modules.** Mechanismen zoals *surbooking* werden ingevoerd om de afwezigheden bij aanvang van de module te compenseren. Dat alles volstaat echter niet en kan problematisch zijn wanneer alle studenten aanwezig zijn omdat de plaatsen in de leslokalen beperkt zijn.

Vervolgens hebben de erkende taalopleidingsoperatoren in 2025 **43.400 uur les** gegeven, wat neerkomt op een daling van 13% van het aantal uren, als gevolg van het intrekken van de erkenning van het CIRE in 2025. De verdeling van het aantal lesuren wijkt per studierichting af van die van de inschrijvingen (zoals hierboven vermeld): **56% in FLE en 44% in Alpha**, doordat de alfabetiseringsgroepen kleiner zijn dan die van FLE. Bovendien is de alfabetiseringsrichting sinds 2024 verzadigd.

⁶¹ VIA (2026), Activiteitenverslag 2025, p. 28.

⁶² Gegevens die de COCOF op de jaarlijkse vergadering BAPA's-OLs-COCOF-GGC op 27 mei 2026 heeft voorgesteld.

⁶³ Hier heeft een inschrijving geen betrekking op een persoon, maar op de inschrijving voor een module. Een persoon kan dus meerdere keren worden geteld indien hij meerdere modules heeft gevolgd.

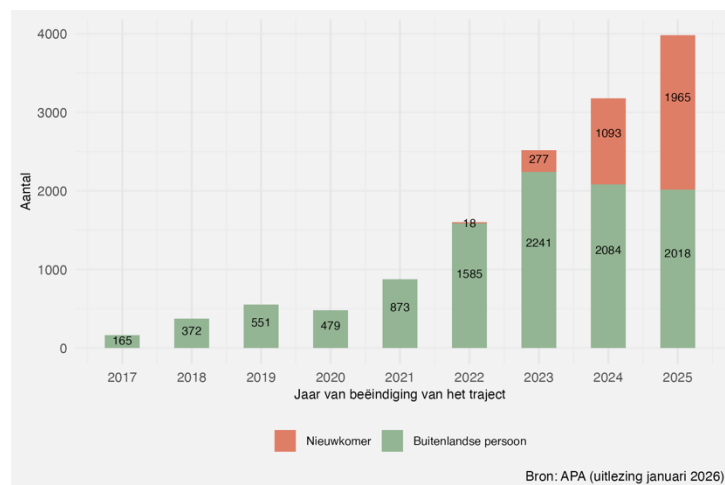
5.3 Einde van het traject

5.3.1 Evolutie van de gerealiseerde trajecten

In 2025 hebben de BAPA's **3983 attesten van beëindiging van het traject** afgeleverd, tegenover 3115 in 2024, of een stijging met 28%, en met 57% tegenover 2023. Die gerealiseerde trajecten werden door 51% buitenlandse personen en 49% nieuwkomers afgelegd.

De verdeling volgens gender van de gebruikers die een attest gekregen hebben in 2025 is, op 1 procentpunten na, gelijk aan dat van de ingeschreven personen (60%-40%). Dat doet veronderstellen dat het ritme van vrouwen en mannen quasi gelijk is.

Van de deelnemers die hun traject in 2025 hebben beëindigd, **was 34% in datzelfde jaar ingeschreven**. Dat percentage betekent een verdere daling ten opzichte van 2024. Ter herinnering: in 2023 werd een historische piek van 50% geregistreerd, het hoogste percentage sinds de start van het beleid. In vergelijking met de jaren vóór de pandemie blijft dat percentage echter hoger. Om die evoluties en meer bepaald het tempo van de beëindiging te begrijpen, is het essentieel om de duur van de trajecten te analyseren.

Figuur 24: Evolutie van het aantal gerealiseerde trajecten volgens de doelgroepcategorie (2017-2025)

5.3.2 Duur van het inburgeringstraject

Als we kijken naar de trajectduur van de gebruikers die hun traject in 2025 hebben beëindigd (n=3523), inclusief de periodes van opschorting⁶⁴ maar **exclusief reactiveringen**, bedraagt de gemiddelde duur 12 maanden, terwijl **de mediaan - die relevanter is gezien bepaalde extreme (en afwijkende) waarden - 9 maanden bedraagt**. Deze laatste is **ongewijzigd ten opzichte van 2024, terwijl het gemiddelde met 3 maanden is gedaald**. Die daling kan met name worden verklaard door het feit dat gebruikers die al vóór de hervormingen van 2022 aanwezig waren, het traject vorig jaar hebben verlaten, en door een grotere concentratie in het traject van profielen met de grootste noden, waardoor hun traject langer duurde (bijv. alpha-profielen).

⁶⁴ Door een technisch probleem in verband met de ontwikkeling van APA (Application Primo-arrivant) kunnen we de opschortingsperiodes niet berekenen en dus niet aftrekken van de totale duur van het traject.

Categorie van begunstigde	Aantal (n)	Aandeel (%)	Gemiddelde (maand)	1e kwartiel - 25% (mois)	Mediaan - 50% (maand)	3e kwartiel - 75% (mois)
Nieuwkomer	1906	54	12	5	11	18
Buitenlandse persoon	1622	46	13	2	7	17

Bron: APA (uittezing januari 2026)

Tabel5 : Verdeling van de duur van de in 2025 beëindigde trajecten naar doelgroepcategorie.

Die (mediane) trajectduur verschilt bovendien per categorie gebruikers:

- Verplichte nieuwkomers: 9 maanden;
- Buitenlandse personen: 7 maanden.

Dit is niet verrassend als men bedenkt dat **nieuwkomers doorgaans grotere sociale en taalkundige noden hebben dan buitenlandse personen**. De gemiddelde trajectduur laat echter een omgekeerde dynamiek zien: buitenlandse personen hebben een gemiddelde duur die ongeveer een maand langer is dan die van nieuwkomers, en vertonen een grote spreiding in de trajectduur. Hun gemiddelde duur is bijna twee keer zo lang als hun mediane duur. Dat wijst op een **grotere heterogeniteit van de situaties binnen die doelgroep**, met zowel zeer korte als zeer lange trajecten. Terwijl een deel van de buitenlandse personen zich voornamelijk inschrijft in het kader van een nationaliteitsaanvraag en alleen de opleiding over burgerschap volgt, **heeft een ander deel aanzienlijke noden**, met name op het gebied van taalonderwijs, wat de duur van hun traject sterk verlengt. Bovendien moet worden benadrukt dat een kwart van de verplichte doelgroep die zijn traject in 2025 heeft beëindigd, daar 18 maanden of langer over heeft gedaan.

Die laatste vaststelling kan worden geïllustreerd aan de hand van de trajectduur volgens de noden en de taalrichtingen. Om de steekproef echter te vergroten en een oververtegenwoordiging te voorkomen van de profielen die het snelst vooruitgang boeken - met name gebruikers die het vereiste taalniveau al hebben bereikt -, hebben we de gemiddelde en mediane duur van de trajecten berekend op basis van de gebruikers die de afgelopen drie jaar hun opleiding hebben beëindigd.

Zo valt op dat **de mediane duur voor gebruikers die een taalopleiding volgen (18 maanden) inderdaad aanzienlijk langer is dan voor degenen die bij inschrijving al het vereiste taalniveau (A2) hadden (5 maanden)**. Onder degenen die een taalopleiding volgen, zijn er ook verschillen in de trajectduur, afhankelijk van de taalrichting:

Taalrichting	Aantal (n)	Aandeel (%)	Mediaan (maand)	Gemiddelde (maand)
ALPHA	634	7	23	31
FLE A (+ FLE NAL)	906	10	18	25
FLE B	1001	11	16	18
Vereist niveau	6318	71	5	8

Bron: APA (uittezing januari 2026)

- De 'ALPHA'-profielen: 23 maanden
- De 'FLE A'-profielen: 18 maanden
- De 'FLE B'-profielen: 16 maanden

Tabel6 : Verdeling van de in 2025 beëindigde trajecten naar taalrichting van de gebruikers.

Terwijl de mediane duur van de FLE-richtingen de maximale trajectduur benadert, overschrijdt die van de alfabetiseringsrichting die zelfs met meer dan 5 maanden.

5.3.3 Onderbroken of niet-beëindigde inburgeringstrajecten

Niet alle afgesloten dossiers zijn het gevolg van de volledige beëindiging van het inburgeringstraject. De redenen voor afsluiting, anders dan met een attest van voltooiing, verschillen echter naargelang het gaat om nieuwkomers of om buitenlandse personen.

Van **de afsluitingen zonder voltooiing van het traject betreft 20% nieuwkomers**, ofwel 257 personen. Hoewel die personen verplicht zijn het traject te volgen, houdt een afsluiting zonder voltooiing niet noodzakelijkerwijs een sanctie in. De vastgestelde redenen zijn:

- 41% vanwege verhuizingen naar een ander gewest of buiten België;
- 25% vanwege overplaatsingen naar BON (64);
- 12% in verband met de wens om het traject te beëindigen (mogelijk strafbaar);
- 22% om andere redenen.

Bij buitenlandse personen komt het vaker voor dat hun dossier wordt afgesloten zonder dat het traject is voltooid. De belangrijkste redenen zijn:

- 33% wegens gebrek aan nieuws of verlies van interesse in het traject (mogelijke uitval);
- 17% wegens het niet nakomen van de verplichtingen uit de onthaalovereenkomst;
- 16% wegens een opschorting van meer dan 6 maanden (automatische afsluiting);
- 34% om andere redenen⁶⁵ (waaronder doorverwijzingen naar taalcursussen buiten het inburgeringstraject).

Zoals eerder in deze monitoring aangegeven, **dragen beëindigingen zonder voltooiing bij aan het vrijmaken van plaatsen in het systeem**. Ze komen echter niet altijd overeen met de definitieve uitstroom. Dat geldt met name voor buitenlandse personen, bij wie een aanzienlijk deel van die afsluitingen eerder neerkomt op een onderbreking van het traject dan op een definitieve uitstroom. Die personen zullen namelijk waarschijnlijk op een later tijdstip weer aan het programma deelnemen. Daarentegen komen de redenen voor het afsluiten van dossiers bij nieuwkomers vaker overeen met de daadwerkelijke uitstroom uit het traject (verhuizing, overplaatsing naar BON), ook al komen die situaties nog steeds relatief weinig voor. Bij een toename van het aandeel nieuwkomers binnen de onthaalde doelgroep zou het aandeel van de tijdelijke onderbrekingen in het systeem dan ook automatisch kunnen dalen.

⁶⁵ Het hoge percentage in de categorie “andere redenen” is te verklaren doordat de redenen in open velden van het platform worden ingevoerd wanneer ze niet overeenkomen met een optie uit de keuzelijst. Om redenen van gegevensbescherming (AVG) is de inhoud van die velden niet toegankelijk en wordt deze daarom onder die categorie gegroepeerd.

6. CONCLUSIE

De vaststellingen uit het vorige monitoringrapport zijn nog steeds grotendeels actueel. Het inburgeringstraject kampt sinds september 2024 met een algemene verzadiging. Terwijl het gemiddelde aantal actieve dossiers jaar na jaar blijft stijgen, daalt het aantal nieuwe inschrijvingen. Die evolutie duidt niet op een afname van de vraag, maar is het gevolg van de verzadiging van de BAPA's en de invoering van wachtlijsten. Het aantal personen dat op die wachtlijsten staat, is in één jaar tijd namelijk meer dan verdubbeld.

Bovendien blijft het aantal opschortingen toenemen, wat een extra administratieve werklast met zich meebrengt voor de teams, die daardoor veelvuldig contact moeten onderhouden met de gemeentelijke overheden. Die vaststelling, die al in de vorige monitoring werd geformuleerd, vertoont geen significante verbetering, ook al blijft de overheid de teams van de gemeenten opleiden. Die situatie wordt nog versterkt door de ernstige disfuncties van het APA-platform die in 2025 werden waargenomen, evenals de gevolgen daarvan voor het werk van de interveniënten (toename van administratieve taken, het opstellen van attesten, enz.). De tijd die daadwerkelijk aan sociale begeleiding wordt besteed, neemt af, waardoor dat onderdeel van het inburgeringstraject wordt verzwakt.

In die context staan de onthaalbureaus onder toenemende druk. De werklast die van jaar tot jaar wordt overgedragen, en de cumulatieve werklast, in combinatie met het tempo van de nieuwe instroom, maken het onmogelijk om het systeem te stabiliseren of de wachtlijsten te verkorten. In die zin staat de opleiding over burgerschap het meest onder druk. Ondanks de toename van het aantal opleidingen over burgerschap dit jaar, gezien het momenteel hiervoor toegewezen budget, **volstaat het aantal jaarlijkse opleidingen over burgerschap niet om het systeem te ontlasten of de wachtlijsten aanzienlijk te verkorten**. De trends die zich aan het einde van het jaar 2025 aftekenen, laten zelfs op korte termijn een uitbreiding van die verzadiging naar prioritaire doelgroepen vermoeden.

Tegelijkertijd blijft een aanzienlijk deel van de gebruikers een reële behoefte hebben aan taalopleidingen, terwijl bepaalde taalrichtingen verzadigd zijn (met name het alfabetiseringstraject), wat gevolgen heeft voor de wachttijden voor de modules en, in bredere zin, voor de duur van hun inburgeringstraject.

De profielen van de gebruikers blijven over het algemeen vergelijkbaar met die van de voorgaande jaren. Ter herinnering: de hervormingen van 2022 hebben de diversificatie van de doelgroepen versterkt, tussen gebruikers met een relatief hoog sociaal-economisch en taalkundig niveau enerzijds, en gebruikers in zeer kwetsbare situaties die intensievere begeleiding nodig hebben anderzijds.

Ten slotte zullen verschillende evoluties op regelgevend en beleidsmatig vlak nauwlettend moeten worden gevolgd vanwege hun mogelijke gevolgen voor het inburgeringstraject. Daartoe behoren onder meer de aanzienlijke verhoging van de kosten voor het verkrijgen van de Belgische nationaliteit, de aanscherping van de voorwaarden voor gezinshereniging, het wetsontwerp dat erop gericht is het leefloon sterker te koppelen aan inburgeringsinspanningen, en de mogelijke terugkeer van Oekraïense gebruikers van tijdelijke bescherming naar het inburgeringstraject. Het zal van essentieel belang zijn om de gevolgen van die hervormingen voor de gebruikersstromen en de opnamecapaciteit van het inburgeringstraject te blijven volgen.